

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

SCLOVENECC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filliale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1049

Siloviti boji v Tunisu

Italijanski in nemški oddelki
se zagrizeno bore - Osem sovražnih
letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Sovražni napad, ki so ga podpirale močne le-
talske skupine, se je silovito nadaljeval vzdolž vse-
ga tuniškega bojišča, zlasti pa na južnem
odseku.

V skladu z danimi povelji so se osne čete
umaknile na nove postojanke.

Italijanski in nemški oddelki, čeprav so bili
izolirani in so jih sovražne kolone že obšle, so
se zagrizeno borili na postojankah, ki so jim bile
zaupane, ter so zadali nasprotniku težke izgube.

V večerajšnjih letalskih bojih so naši lovci se-
strelili 4 letala, nemški pa 2; 2 nadaljnji sovražni
letali je sestrelilo protiletalsko topništvo.

Ponesrečen napad na Medžez el Bab

Tunis, 9. aprila. AS: Medtem ko se osne čete
junsko ustavljajo sovražnemu pritisku na južnem
odseku tuniškega bojišča, se je bila silovita bitka
na hribovitem ozemlju Medžez el Baba, približno
50 km jugovzhodno od Tunisa, kjer so številno
nadmočne sile napadle italijansko-nemške posto-
janke. Napad se je začel z velikansko topniško
pripravo. Napad so izvedle francoske izdajalske
čete, podprte z angleškimi tanki. Zaradi topni-
škega ognja, letalske pomoči in trdne odpornosti
italijansko-nemških vojakov ta napad ni rodil ni-

Lepa japonska pomorska zmaga

Zlom Wavellove ofenzive v Birmi

Tokio, 9. aprila. AS: Poročilo japonskega glave-
nega stana javlja, da so močne skupine japonske-
ga pomorskega letalstva izvedle napad na sovražno
mornarico ob Floridskih otokih v skupini Sa-
lomonskih otokov. Japonci so dosegli naslednje
uspehe:

Potopili so eno sovražno križarko, nadalje en
rušilec ter 10 prevoznih ladij. Težko je bilo po-
škodovanih nadaljnjih 10 sovražnih prevoznih la-
dij in sestreljenih je bilo 37 sovražnih letal. Naše
izgube znašajo 6 letal, ki so se prostovoljno vrgla
na sovražne cilje. Ta letalsko-pomorska bitka bo
imela v zgodovini ime pomorska bitka pri Flo-

Speminska odlikovanja zaslužnim civilistom

Vezio Orazi, prefekt v Zari, odlikovan z zlato speminsko kolajno

Rim, 9. aprila. AS: »Uradni list objavlja se-
znam odlikovanj, ki jih je Kralj in Cesar podelil
civilistom na predlog Duceja v plačilo za pogunina
in človekoljubna dela.

Zlato speminsko kolajno je dobil Vezio Orazi,
kr. prefekt, 26. maja 1942/XX v Ervenico (Zara):
Prefekt najčistejše fašistične vere se je takrat, ko
so se v novih pokrajinah pojavila razbojniška in
uporniška dejanja, podajal skoraj dnevno v naj-
nevarnejše kraje, da bi vodil in pospeševal delo
policije v tesnem sodelovanju z obovoženimi silami.
Zašel je v ogenj v nekem spopadu, kjer je padel
en upornik, trije drugi pa so bili prijeti. Na po-
vratku v Zaro pa je padel v zasedo in se je z ne-
kak zvestimi možmi pogumno držal, nato pa je več-
krat zadet zglubil življenje. Tako je junško za-
ključil svoje življenje, ki je bilo posvečeno službi
za veličino domovine.

Srebrno kolajno so dobili: De Michelis Emilio,
četovodja, 1. aprila 1942/XX v Novem mestu
(Ljubljana). Videl je vojaka, ki se je ponesrečil s
čolnom na reki Krki, kjer je prišel v vrtinec, padel
v vodo in se oklenil nekega pomola. Z nekim to-
varišem mu je šel na pomoč. Ko se je prekulnil
tudi njegov čoln, je vseeno prijel ponesrečenca, ki
se je skušal z zadnjimi silami obdržati na površini.
Njegove moči pa so pošle in ko je videl, da mu je
ponesrečenca voda odnesla, je tudi sam utonil brez
pomoči svojega tovariša.

Vassalo Andrea, vojak 307. bataljona »T. M. c.
1. aprila 1942/XX v Novem mestu (Ljubljana). Ko
je videl nekega vojaka, ki se je ponesrečil z nekim
čolnom na reki Krki in planil v vodo, padel v si-
lovit tok in se zagrabil za nek pomol, mu je šel z
nekim tovarišem na pomoč. Ko se je preobrnul tudi
njegov čoln, je zaman poskušal rešiti nesrečnika,
pač pa je s skrajnim naporom rešil drugega tova-
riša, ki so mu pošle moči in se je začel potapljati.

Arto Franco, uradnik v Ervenico (Zara), je
26. maja 1942/XX v spremstvu prefekta pokrajine
izprilčal visokega duha dolžnosti in vne me ter več-
krat dospel v kraje, ki so jih ogražali zločinci in
uporniki. Pri nekem povratku v Zaro je bil s to-
variši presrečen v neki zasedi, se junško branil
in bil težko ranjen.

Speminsko srebrno kolajno: Bardelloni Pietro,
brigadir javne varnosti, ki je padel dne 26. maja
1942/XX v Ervenico (Zara): Kot voznik prefektov
je pri raznih ogledih krajev, ki so jih ogražali zlo-
činci in uporniki, dal dokaz visokega čuta dolžnosti
in preziranja nevarnosti. Pri nekem povratku z
nadzorstvenega potovanja je prefektovo vozilo pri-

Stalin se uči angleščine

Stockholm, 9. aprila. AS: »Daily Telegraph«
poroča, da se Stalin uči angleščine. Po Churchil-
lovem obisku v Moskvi avgusta 1942 je sklenil
učiti se angleški, ker je zvedel, da so se razsi-
rile vojaške skrivnosti, ki jih je zaupal Churchill,
preko tolmača. In zato ne zaupa niti tolmaču.

Krajevni boji na vzhodu

Dva sovjetska bataljona uničena - Težko topništvo obstreljevalo Petrograd

Hitlerjev glavni stan, 9. aprila. Nemško vrhov-
no poveljstvo objavlja:

Z vzhodnega bojišča poročajo samo o bo-
jih krajevnega pomena.

Pri očiščevalnih akcijah ob srednjem Doncu
sta bila uničena dva sovražna bataljona in prive-
deni številni ujetniki.

Težko topništvo kopne vojske je obstreljevalo
z dobrim učinkom za vojno važne cilje v Lenin-
gradu.

V Tunisu se nadaljuje veliki napad večkrat
premočnih sovražnih sil proti nemško-italijanskim
četam. Na južnem bojišču so se naši oddelki v
stalno hudih borbah umaknili na nove črte. Poskusi
za obkolitev so bili zavrnjeni v ogorčenih borbah.

Na srednjem in severnem odseku se je
izjalovilo več močnih poskusov angleško-ameriških
čet za prodor. Pri tem je bilo uničenih 33 oklep-
nih voz.

Sovražnik je izgubil pri dnevnih napadih proti
obali zasedenega zapadnega ozemlja 3 letala.

kakega uspeha. Kakih 20 tankov je bilo uničenih.
Tudi letala so zadala sovražniku težke izgube.
Bitka se je več ur nadaljevala. Angleži so na
koncu skušali vreči v boj nove francoske čete,
toda tem je zadal italijansko-nemški ogenj tolikš-
ne izgube, da niso mogle več napadati, ko so
prišle na bojišče. Bitka se je končala, ne da bi
trdo preizkušen sovražnik dosegel kak uspeh. Pri-
čakuje se, da bodo Angleži ponovili napade pri
Medžez el Babu, ker je to hribovito ozemlje resna
grožnja za njihovo krilo.

ridskih otokih. Japonski napad je bil izvršen
7. aprila.

Bangkok, 9. aprila. AS: Poraz Wavellovih
čet v Arakanu rodi vedno težje posledice. Umik
celotne angleške razsvitve vzhodno od Donbal-
ka pomeni v celoti poraz angleške ofenzive, ki
naj bi dovedla do zopetnega zavojščenja Birme.
Angleški dopisnik Waterfield smatra, da je novi
poraz v Arakanu posledica pomanjkanja primer-
nih pomorskih sil, ker premajhno število razpo-
ložljivega ladjevja ni moglo podpirati bojev z
morske strani.

Šlo v zasedo in voznik se je pridružil maloštevilnim
junškim tovarišem. Toda po kratkem, trdem boju
je bil smrtno zadet.

Sorič Zdenka, šivilja, 21. junija 1942/XX v
Oltre (Zara). Vrgla se je oblečena v morje in šla
na pomoč nekemu vojaku, ki se je kopal, pa se je
v valovih začel potapljati ter je, čeprav je bila
oblečena, priplavala do njega in ga z velikim tru-
dom in v očišidni nevarnosti privedla na varno.

Bronasta kolajna: La Barbera Josip, 1. aprila
1942/XX v Novem mestu (Ljubljana). Ko je videl
nekega vojaka, ki se je ponesrečil na nekem čolnu
na reki Krki, skočil v vodo in prišel v vrtinec ter
se zagrabil za nek pomol, je vzel vrv in mu je pla-
val na pomoč. Ko se je bližal potapljačemu se,
je zašel v vrtinec in so mu pošle moči, tako da je
moral opustiti svoje plemenito delo ter je s težavo
priplaval nazaj na breg.

Suki Marjan in Suki Stefan, 1. aprila 1942/XX,
Novo mesto (Ljubljana). Ko sta videla nekega vo-
jaka, ki je padel v deročo krko in se začel potap-
ljati, sta mu šla na pomoč s čolnom. Toda čoln se
je prevrnil z njima vred, ona pa sta se z veliko te-
žavo rešila.

Moskva se boji bodočnosti

Stockholm, 9. aprila. Poseben dopisnik
»Stampe« poroča: V Moskvi predvidevajo, da
bo mirovanje na bojiščih trajalo le kratek čas.
Kakor hitro se bodo razmere izboljšale in bo
prenehala odjuga, bodo nemški napadli pred
Rusi, ker so imeli med rusko zimsko ofenzivo
čas za preureditev in porazdelitev svojih sil.

Poročila iz Moskve pravijo, da je bilo že
več desetih nemških divizij poslanih proti bo-
jišču. Boje se, da se bo nov napad začel na
jugu, ker je tam strateški položaj kakor tudi
stanje prometnih zvez ugodno za Nemce. Zna-
čilni lanek je bil predvčerajšnjim objavljen v
moskovski »Pravdi«: »Blizamo se trdim bitkam

Klaverno Edenovo poročilo

Rim, 9. aprila. AS: Angleški zunanji minister
Eden je spodnji zbornici na kratko poročal o svo-
jem obisku v Združenih državah. Izjavil je, da
pomenijo njegova posvetovanja v Združenih drža-
vah začetek izboljšanja odnosajev med obema dr-
žavama. Iz tega se da logično sklepati, da v Wa-
shingtonu ni prišlo do enotnosti v vseh pogledih,
mrvele le do začetka medsebojnih boljših odno-
sajev. To je priznal tudi z izjavo, da je tesno so-
delovanje na političnem polju mnogo težje kakor
na vojaškem polju. V ostalem poročilu pa je Eden
razkril dovoljčno vlogo Washingtona, ki je ohranil
diplomatske zveze z vlado v Vichyju, istočasno

Angleški bombniki so preteklo noč metali ru-
šilne in zažigalne bombe na zapadno nemško
ozemlje. Prebivalstvo je imelo izgube. Protiletal-
sko topništvo s kopenske in morja in nočni lovci so
sestrelili 15 sovražnih letal.

Berlin, 9. aprila. AS: Kakor je bilo že sporo-
čeno, so boljševiki ob kubanskem bojišču napadali
le z manjšimi silami. Po 4. aprilu je sovražnik pre-
nehal z velikimi napadi. Zadnji večji napad je iz-
vedel z osmimi divizijami in štirimi brigadami ter

Kallay o obisku pri Duceju

»Iz Italije sem se vrnil s povečanim čutom jasnosti in moči«

Budimpešta, 9. aprila. AS: Na zborovanju
vladne stranke, ki so se ga udeležili poleg članov
vlade in odbora tudi številni poslanci in senatorji,
je govoril predsednik Kallay. Najprej ga je po-
zdrazil predsednik stranke minister Lukacs, ki mu
je zagotovil brezpogojno podporo stranke ter ve-
liko zadovoljstvo nad zadnjim potovanjem v Ita-
lijo in nad pogovori z Ducejem, ki so okrepili pri-
jateljsko in tesno sodelovanje med Italijo in Ma-
đarsko. Nato je spregovoril predsednik Kallay o
mađarski zunanji politiki in o zadnjem potovanju
v Italijo.

»Med bivanjem v Italiji sem lahko spoznal,
kako spontano in občuteno je prijateljstvo ita-
lijanskega ljudstva do Mađarske. Pri pogovorih z
Ducejem o vseh vprašanjih, ki zanimajo obe dr-
žavi, ni bilo nikake razlike v naziranju. Mađar-
ska bo ob Italiji in Nemčiji nadaljevala vojno, ki

Nemčija bo maščevala letalske napade

Berlin, 9. aprila. AS: V zvezi s poostritvijo le-
talske vojne pripominjajo nemški krogi, da so
Angleži in Amerikanci začeli z masovnimi dnevnimi
napadi z očitnim namenom, terorizirati in
uničiti civilno prebivalstvo na zased. ozemljih.

V silni polemiki po listih je leta 1936 Adolf
Hitler predlagal mednarodno konvencijo proti le-
talski vojni. Predlog ni bil sprejet, kakor niso bili
sprejeti njegovi predlogi za mednarodno mirovno
konvencijo po izbruhu vojne. Na podlagi teh iz-
kušenj in zaradi stalnih nasprotnih izjav izjav
nemško letalstvo ne pozablja na dolžnost povračila in
bo, ko bo prišel čas, odgovorilo s strahotnejšimi
represalijami kot doslej. Te represalije bodo tem
strašnejše, ker razpolaga Nemčija z novim mogoč-
nim orožjem, ki se bo še izboljšalo.

Zanimivo je, da so se po pripovedovanju istih
krogov vršili težki boji s sovražnimi letali pri
zadnjih napadih na Belgijo in Francijo skoro iz-
ključno v stratosferi, iz česar se vidi, iz kakšne

Junaštvo in vnema tuniških prostovoljcev

Tunis, 9. aprila. AS: Bitke, ki divja na juž-
nem odseku tuniškega bojišča, se skupno z ita-
ljansko-nemškimi oboroženimi silami, ki se zoper-
stavljajo močnemu sovražnemu pritisku, udeležuje
tudi nekaj bataljonov tuniških prostovoljcev. Bo-
rijo se kot levi. Takole se izraža o teh bataljoni-
skvadrst prostovoljcev Gustav Vianello: »Moraš
videti tuniške prostovoljce, če hočeš razumeti,
kako navdušenje in kakšna vera jih navdaja in
kako je bilo mogoče v kratkem času popolnoma
organizirati številne bataljone tuniških legionar-
jev. Tudi ti čudoviti, zelo disciplinirani in zvesti
oddelki dokazujejo sovražnikom osi, kaj so naj-
mlajši sinovi fašistične Italije, rojeni na tej zemlji
rimskih cesarjev. Mladenci teh oddelkov so se
izurili v vojaški veščini ter se bore, prežeti z glo-
bokim čutom zaupanja in neposnemljive legionar-
ske pokorščine.«

Tretja obletnica vojne z Norveško

Berlin, 9. aprila. AS: Tukajšnji listi se spo-
minjajo tretje obletnice vojne z Norveško. Li-

Pet generalov dobilo vojaški red Savojske hiše

Nj. Vel. Kralj in Cesar je na Ducejev
predlog podelil vojaška odlikovanja Savojskega
reda naslednjim častnikom: armadnemu generalu
Paolu Bernardiju, divizijskemu generalu Carlu
Pellegriniju in brigadnemu generalu Luigiju Re-
verbiju. Z viteškim redom so bili odlikovani di-
vizijski general Taddeo Orlando, brigadni general
Emilio de Cuzzi ter general armadnega zbora
Paolo Berardi.

je imel 8000 mrtvih in ranjenih. Slabo vreme je
spremenilo pokrajino v pravo morje blata.

ji je bila vsiljena do dosege postavljenih ciljev.
Nato je omenil obisk pri sv. očetu, kateremu je iz-
razil otroško vdanost mađarskega ljudstva in na-
daljeval: »Iz obiska v Italiji sem se vrnil s po-
večanim čutom jasnosti in moči. Veliki Duce Ita-
lije goji odkrita in prijateljska čustva do naše do-
movine in kaže popolno razumevanje za mađar-
sko politiko. Zlasti zadnje dni mojega obiska v
Italiji sem mogel videti silo in voljo italijanskega
ljudstva. Povsod v Italiji se dela disciplinirano in
z globokim ter močnim rodoljubnim čustvom.
Povsod sem videl mirna in smelajoča se obličja,
ki jih ima lahko le tisti, kdor čuti varnost in voljo
do borbe. Ni bilo niti trohice tiste moralne po-
parjenosti, ki bi jo »sovražnik za vsako ceno rad
videl, toda italijansko ljudstvo je daleč od nje.« —
Vsi navzoči so poslušali Kallayeve izjave z navdu-
šeno, vneto manifestacijo za fašistično Italijo in
Duceja.

višine morajo angleška in ameriška letala zdaj
bombardirati nebranjena mesta. Poročajo o bojih
10.000 metrov visoko, kjer protiletalska obramba
težko doseže nasprotna letala.

Ravnatelj v nemškem ministrstvu za oborože-
vanje je izjavil, da sovražni letalski napadi niso
poškodovali kapacitete nemške vojne industrije.
Nemška vojna industrija je tako organizirana, da
ji krajevne škode ne morejo škodovati. Po nekem
silovitom bombardiranju neke tovarne v zasede-
nih pokrajinah je 5 sedmin te tovarne lahko na-
daljevalo delo takoj po napadu.

Ankara, 9. aprila. AS: Angleško-ameriški te-
roristični letalski napadi so zbudili pozornost lista
»Tasviri Efkare«, ki pravi, da se Amerikanci po
lastnih zatrilih bore za srečnejše človeštvo v tej
vojni. List se sprašuje, če bi za človeštvo ne bilo
koristnejše, ako bi Amerikanci manj pobijali ci-
vilno prebivalstvo.

sti poudarjajo, da je imelo to podvzetje velik
strateški in politični pomen. »Völkischer Be-
obachter« pravi: »Norveška kampanja je za-
gotovila nemškim oboroženim silam eno naj-
važnejših osnov za zmago. Vojaki, ki danes
drže to življenjsko važno postojanko, so jo
danes odločno branili proti vsaki grožnji po
zgledu svojih tovarišev, ki so jo pred tremi
leti zasedli, in jo bodo obdržali proti vsakim
sovražnim poskusom.«

Italijanski uspehi pri čiščenju partizanov v Dinarskem gorstvu

Zagreb, 9. aprila. AS: Listi priobčujejo s po-
varkom poročilo o sijajnih nastopih italijanskih
edinic vzdolž Dinarske gorske verige. Povdarjajo,
da je to odločilni uspeh za uničenje ostankov komu-
nističnih tolp, ki se jim je bilo posrečilo, da
so se izmuznile čiščenju meseca februarja. Pri tem
so sodelovale nemške in hrvaške edinice. Pogla-
vitne skupine odmetniških oddelkov so utrpelo
hude izgube po najvažnejših središčih svojega de-
lovanja. Nasprotniku so bili iztrgani sedeži povelj-
stev, barake za čete, preskrbovalna središča, važ-
nejša cestna križišča, poleg tega pa tudi bogata
mesta in vasi. Nasprotnik se je po zagrizenem
odporu umaknil na visoke gore. Partizanska orga-
nizacija, ki je izgubila mnogo poveljstev, ogromne
količine orožja, skladišča različnega blaga in do-
sti voz, ne bo več mogla začenjati boja, ki ga
zapovedujeta in podpirata London ali Moskva pro-
ti mirnemu in neoboroženemu hrvaškemu ljud-
stvu. Vsekakor pa, končuje poročilo, osne sile ču-
jejo in so vedno pripravljene streli vsak poskus
nasprotnikovega delovanja, pa naj se pokaže, kjer
hoče.

Dve novi švedski posojili

Stockholm, 9. aprila. AS: Švedska vlada bo
zaradi naraščajočih izdatkov razpisala dveje
novih posojil. Prvo posojilo se bo izplačalo po
45 letih in se bo obrestovalo po 3½%. Drugo
3% posojilo pa bo izplačano po 60 letih. Vsota
posojila je neomejena. Novo posojilo bodo za-
čeli podpisovati 15. aprila.

Konec whiskyja

Amsterdam, 9. aprila. AS: Iz Londona se
je izvedelo, da izdelovalci whiskyja niso dobili
več žita, in sicer na ukaz angleškega kmetij-
skega ministra in zato ne bodo mogli več izde-
lovati svoje renomirane pijače.

Buenos Aires, 9. aprila. AS: Zaradi enodu-
nega protesta prebivalstva in parlamenta proti
nameravanemu imenovanju La Guardie za generala,
je Roosevelt spremenil svoj sklep ter je izjavil
častnikarjem, da »nikdar ni mislil na tako ime-
novanje«.

Visoki komisar obiskuje dolenjske občine

Eksc. E. Grazioli in Zvezni tajnik Orlandini v Novem mestu, Št. Jerneju, Kostanjevici, Pleterjih in drugih obmejnih krajih

Visoki komisar je te dni opravil dolg in natančen obisk javnih uradov in pomožnih ustanov v Novem mestu, v občinah Št. Jernej in Kostanjevica, v kartuziji Pleterji in v raznih krajih tega obmejnega pasu. Ekscelencija Grazioli se je zadržal med prebivalstvom ter se zanimal za njih potrebe in najbolj nujne zadeve, ki jih je treba urediti, ter je dal navodila za delovanje pomožnih ustanov v korist tega prebivalstva, ki se je ob vsaki priliki izkazalo za vdano in delovno. Ti obiski selaskim občinam, ki so bili nenapovedani, so dali visokemu upravitelju in spremljajočemu zveznemu tajniku ter ostalemu premetstvu možnost, da so se prepričali o miru v teh krajih, za prebivalstvo pa je pomenil obisk, da se lahko počuti varno pred nasilni upornikov-komunistov, ki so bili opijani svojih neumnih misli, da bodo lahko razpolagali s krajino. Resnica je popolnoma drugačna, kot jo razširjajo komunisti v svoje propagandne vrhve iz krajev, katere je težko nadzorovati glede njih vesti. Potovanja, ki ga je opravil Visoki komisar s svojim spremljevalcem na avtomobilu in peš, je pač najboljše znanje, katere divjstva se bo prebivalstvo dolgo časa spominjalo, kajti če se dajo popraviti škodi na njih hišah in cerkvah, ni pa mogoče popraviti škodi, ki je za vse življenje nastala v njih areh zaradi umorov, nasilstev in ropov najrazličnejših vrst. Manifestacija vdanega priznanja, ki so ga pokazale ženske, šolarji, bolniki v bolnišnicah, kmetje na polju in duhovniki vseh vrst Ekscelencije Grazioli kot zastopniku fašistične vlade za vse dobro, ki jim je bilo izkazano z vrnitvijo miru in povrnitvijo k delu na svojih ognjiščih, so najboljše dokaz zavračanja, ki ga čuti to prebivalstvo za komunizem in za vse njegove manifestacije, letošnja pa izražajo tudi željo, ki je bila še bolj dokrepljena z zadnjimi izkuštvji, da je treba obvarovati njih ognjišča in jim omogočiti mirno delo.

V Trebnjem

Vlak, v katerem se je nahajal Visoki komisar, s katerim so bili zvezni tajnik, kvestor comm. Ravelli, poveljnik ekupine kr. karabinjerjev major Giovanni, major kr. karabinjerjev, dodeljen Visokemu komisaratu, Baroni, major Minucci, vodja delegacije za transporte, in drugi, se je ustavil v Trebnjem, kjer so bili razmešeni oddelki Črnih Sraj s svojim praporom, tu je pričakoval Visokega komisarja poveljnik divizije »Leonzo« general Macario, civilni komisar v Novem mestu gen. Manni Ricci, konzul Belazzi, poveljnik Črnih Sraj, poveljnik karabinjerske čete in vsa krajevna oblastva. Ko je obšel oborožene oddelke, se je Ekscelencija Grazioli razgovarjal s prisotnimi zastopniki oblasti. Ob 9.30 je vlak prišel v Novo mesto. Na postaji je bil razmeščen oborožen oddelek z godbo in zastavo, katerega je obšel Visoki komisar, spremljan od poveljnika divizije. Pričakovali so ga general, poveljnik divizije pehote Cerrutti, načelnik divizijekega štaba, poveljnik pehotnih in topniških divizij polkov in vse krajevne vojaške oblasti, tajnik pomožnega središča tovariš Varini, župan dr. Polensek, prošt mgr. Karel Cerin, predsednik sodišča dr. Barle, državni tožilec dr. Prijatelj, vodja železniške službe Novak, gimnazijski ravnatelj prof. Dolenc, inž. Abec, ravnatelj kmetijske šole in drugi.

Na vojaškem pokopališču

Potem, ko so mu bili navzoči predstavljeni, sta se nekaj časa pogovarjala Ekscelencija Grazioli in zvezni tajnik Orlandini z navzočimi, nato pa sta odšla s generali in drugimi častniki, da izkažeta čast, na vojaško pokopališče. Poveljnik divizije je dal napraviti pokopališče, kjer so pokopani mrtvi divizije »Leonzo«, na lep način. Visoki komisar je položil na steber, ki spominja na žrtve teh vrednih vojakov, velik lovorjev venec, povezan s tribarvnimi trakovi. Temu so prisostvovali zastopniki divizije. V spremstvu vojaškega kaplana je obiskal grobove: pred vsakim se je ustavil.

Med ranjenci

Nato je odšel na obisk vojaške bolnišnice, ki jo je našel popolno in odgovarjajoče razmešeno v šolskem poslopju, kjer je bilo v začetku vojne nastanjeno poveljstvo neke jugoslovanske divizije in ki je bilo zaradi letalskih napadov popolnoma porušeno. Zmehkala služba divizije »Leonzo« je popolnoma na novo zgrajena notranjo etavbo, od katere so ostali samo zunanji zidovi, in ustvarilo vzorno, zračno stavbo, polno svetlobe, kjer dober ranjenec in bolnik najboljšo pomoč. Pri vseh posesteh se je Ekscelencija Grazioli ustavil, se zanimal za potek bolezni, o vojaških dejanjih, kjer so ranjenci sodelovali, in je vsakemu dal znesek denarja. Zvezni tajnik pa je razdelil mnogo cigaret. Kmalu po tem obisku je odšel Visoki komisar na sedež poveljstva divizije »Leonzo«, kjer ga je pozdravil v prisotnosti vseh častnikov general Macario s toplimi besedami in živo zahvalo za obisk ter prisrčnostjo, s katero se ob vsaki priliki obrača Visoki komisar do Oboroženih Sil, poklonil mu je epiminsko kolajno divizije. Ekscelencija Grazioli se

Makazovanje racioniranih živil trgovcem

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarata v Ljubljani obvešča vse trgovce z racioniranimi žili, zadrage in peke mesta Ljubljane, da bo nakazovanje racioniranih živil za mesec maj v Gopeški ulici 12-I po naslednjem abecednem redu: Ponedeljek 12. maja A-B; torek 13. maja C-G; Sreda 14. maja H-K; Četrtek 15. maja L-N; Petek 16. maja O-P; Sobota 17. maja Q-R; Ponedeljek 19. maja S-P; Torek 20. maja R-S; Sreda 21. maja T-U; Četrtek 22. maja V-Z; Petek 23. maja, peki A-P; sobota 24. maja, peki R do Z. Razdeljevanje racioniranih živil pa se prične 14. maja iz skladišč. I. Vok, Bleiweisova cesta in A. Volk, Resljeva cesta. Pri nakazovanju bo vsak trgovec obveščen iz katerega izmed navedenih skladišč bo prejel blago.

Razdeljevanje mesa

Pokrajinski Prehranjevalni zavod sporoča, da bo do s. sobote, dne 10. aprila, stranke lahko kupile pri svojih običajnih mesarjih 100 gramov jervavice in 70 gramov svežega mesa proti oddaji rezka D živilske nakaznice.

Kazni za prekrške oskrbovalnih predpisov

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisaratu sporoča, da je okrajni civilni komisariat v Ljubljani izrekel naslednje kazni:

Za povzemanje cen: Bizjan Anton, Polhovgradec, 120 lir; za neredno dobavo mleka: Dimnik Ivan, 300 lir; za krivo in za skrivno klanje: Garvas Jožij, Stari trg 14, 500 lir globe.

mu je zahvalil za pozdrav in poudaril vedno izkazano vrednost čet junaške divizije in prispevek, ki so ga dale za uničenje komunizma. Po kratkem obisku na poveljstvu se je podal Visoki komisar na sedež divizijske pehote, kamor ga je spremljal general Cerrutti, nato pa se je podal na sedež okrajnega komisarata, ki je v leti palači. Tu je zbral civilni komisar general Manni Ricci vsa važnejša oblastva in vse uslužbenke komisarata. Po predstavljanju Visokemu komisarju in po pozdravnih besedah in izrazih vdanosti, ki so mu bile namenjene, je Visoki komisar na kratko spregovoril navzočim in vzel na znanje zagotovilo civilnega komisarja o njih delavnosti, lojalnosti njih namenov in vnuemu svojih sodelavcev. Dejal je, da je trdno prepričan, da bo tudi v bodoče vsakdo prispeval z vsemi svojimi silami in popolno lojalnostjo k dobroti prebivalstva in k bodočnosti mesta in njegovega ozemlja.

Pozdrav duhovščine v kapiteljski cerkvi

Nato se je podal k stolnici, kjer ga je pričakoval prošt mgr. Cerin z vsem kapiteljem. V imenu duhovščine in vernikov je mgr. Cerin naslovil na najvišjega predstavnika vlade živ pozdrav in najbolj globoko zahvalo za stalno skrb, ki jo ima za novomeške cerkev in za dela, ki so bila že dovršena, delno pa so še v teku, da bi se ohranila in vrednotila katedrala, zlasti pa nje redka podzemna kripti, ki je nastala pred 1.400 in ki je edinstvena v tem kraju. Potem ko se je zbrano zadržal pred oltarjem, je Visoki komisar tudi obhodoval čudovitega sv. Nikolaja, ki ga je naslikal Tintoretto, na glavnem oltarju. V odgovoru za izrečene pozdrave prosta je Visoki komisar zagotovil, da bo tudi v bodoče skrbel, da se bo cerkev in vse cerkvene umetnine ohranile in zaščitile, da se bo tako ohranilo njihovo potrebno dostojanstvo.

V Št. Jerneju

Takoj nato je Visoki komisar, general Macario, Zvezni tajnik in ostalo spremstvo odpoval v Št. Jernej. Tu se je ustavil najprej med vojaki, nakar se je podal med ljudstvo, ki se je takoj zbralo okrog Visokega komisarja z županom Jordanom in župnikom na čelu. Visoki komisar se je nato razgovarjal z navzočimi kmeti in kmetkami, se zanimal za njih položaj, za preskrbovanje in druge zadeve. Obiskal je tudi cerkev in občino ter pustil precejšnjo vsoto denarja za potrebe občine in cerkve. Ko je odhajal, je srečal šolsko mladino, ki je ravnokar prišla iz šole in ga po rimsko pozdravljala. Za Št. Jernejem je Visoki komisar obiskal Brezovico, Šmarje in druga manjša središča, kjer so bili protikomunistični oddelki. Na vseh postankih se je Visoki komisar razgovarjal s častniki in protikomunističnimi milničniki ter se zanimal za njihovo hrabro delovanje.

Nato se je podal v kartuzijanski samostan v Pleterju, ki je bil deloma požgan od komunistov. Komunisti so požgali del samostana, ker vidijo v kartuzijancih simbol tako obojevrženega katolicizma. Tu je sprejel Visokega komisarja prior Leopold Edgar ter mu pokazal veličastno zgradbo ter oni del samostana, ki so ga zažgali komunisti in ki se že obnavlja. Visoki komisar je obljubil priorju živo zanimanje za čimprejšnjo dogotovitev obnovitvenih del. Nato se je podal v Kostanjevico, kjer si je najprej ogledal dela za žično omreženje meje, nato pa kraj sam. Ko se je vračal skozi Št. Jer-

Konzul prof. Salih Baljič:

Etična načela ustaškega pokreta in NDH

Ob drugi obletnici državne samostojnosti

Ustaški pokret hrvatskega naroda je emancipacija zgodovinskih dogodkov in vseh peripetij, katere je hrvatski rod tekoma stoletij doživel. Kljub temu, da so že v davni izgubili dinastijo hrvatske kraljevske krvi, so Hrvati pod vodstvom ne manj znamenitih svojih vojvod, knezov in banov čuvali svojo svobodo, svetost domačega ognjišča in svojo narodno bit. Zvest o narodni samoniklosti je našla vedno najodločnejši odraz v starodavni hrvatski ustanovi — Saboru — ki je ostro bdel nad hrvatsko narodno državnostjo in nad svojim ozemljem. Zato so se tudi Hrvati ohranili na svojem od Boga odrejenem ozemlju, čeprav na križišču kultur in ras ter naježjih nasprotij. Vzhod in zahod sta se borila preko te zemlje, vendar so Hrvati vedno ostali nezrušljiva trdnjava na braniku Evrope in evropskih narodov proti divjemu vzhodu. Zaradi tega so kot edini narod v Evropi dobili Hrvati pridevek Antemurale Christianitatis. Politična in kulturna zgodovina vseh narodov Evrope priznava to nepobitno resnico tako Hrvatski kakor hrvatskemu narodu. Nikola Šubić Zrinski, hrabri branilec Sigeta, je leta 1566 slavno padel »braneč Hrvatom svobodo, a zapadu kulturo«. Na teh pradednih etičnih načelih sloni nadaljnja narodna in politična borba Hrvatov. V tej etiki so Hrvati, v težkih časih podjarmljenosti in razcepljenosti hrvatskega naroda, našli napoj prav in Italiji, ki je postala vzornik Hrvatov v borbi za duhovni preporod in narodno zedinjenje. Po obisku Italije je Kvaternik vzbudil narod leta 1871 k uporabi ter slavno padel, a oče Domovine dr. Anton Starčević, njegov tovariš, je nadaljeval borbo v Saboru, med narodom pa je ustvaril politično in narodno hrvatsko, zahteval zedinjenje vseh Hrvatov ter dokumentarno poudarjal hrvatsko državno pravo. Ta hotenja so postala religija vseh Hrvatov, predvsem pa mladine. Saj tudi ni Hrvata, ki ne bi bil šel skozi starčevićevsko šolo, ustanovljeno 1861 z zgodovinskim govorom v Saboru in popularizirano po Hrvatski pravaški stranki.

Ko pa je hrvatski narod po prevarah in izdajah ter pod krinko samoodločbe narodov in sestav neke balkanske tvorbe, je pričel njegov najtežji križev pot. Kakor prerok Jeremija na razvalinah Jeruzalema je zatožil vodja hrvatskega kmetkega naroda, Stjepan Radić, hrvatski tribun in narodni učitelj, ki se v viziji prerokoval, da je vtapljanje Hrvatov v srbski državni organizem nemogoče in nevarno. Ali tako je najbrž hotela usoda in tedanja zmešnjava ter brezglavost v Evropi, da so Hrvati — namesto da bi jo dobili — izgubili svojo državno samostojnost. Vsi poskusi in vsi napori Hrvatov so bili zaman, sam Radić je padel 20. junija 1928 kot žrtev srbske hegemonije.

Hrvatska pravaška stranka, pritisnjena ob steno ter onemogočena že leta 1918, ni imela niti vpliva niti moči. Vendar je hrvatski osvobodilni duh in njegovo hrepenenje po samostojni hrvatski državi tlel kakor plamen pod žerjavico. Dve desetletji so bili Hrvati varani,

nej, ga je na trgu pričakovala veliko množica ljudi ter šolska mladina, ki je na čelu spreveda nosila trobojnico. Dečki so mu v imenu ljudstva poklonili šopek poljskih evetlice in znamenje hvaležnosti. Ko je nato pregledal mimohod oddelka divizije »Leonzo«, se je podal v Kostanjevico, kjer ga je spremljal poveljnik prezidija, župan Likar in tajnik podpornega centra Lauri. Tudi tukaj je obiskal Visoki komisar sedež občine, govoril z ljudstvom in se zanimal za njih potrebe. Vrnil se je nato v Novo mesto, kjer je obiskal sedež sodišča. Tu mu je predsednik naslovil pozdrav ter izrazil lojalnost in obenem predstavil svoje sodelavce. Visoki komisar je nato vrnil pozdrave ter izrazil svoje prepričanje, da bodo tudi v bodoče predstavniki pravice vršili svojo dolžnost lojalno. Od tu se je podal na sedež fašija te občine.

Ustoličenje občinskega sveta

Na trgu so bili zbrani dečki iz mladinskih organizacij, na sedežu fašija pa skupina kmetičkih gospodin, s katerimi sta se nato Visoki komisar in Zvezni tajnik razgovarjala. Visoki komisar je obiskal tudi Hranilnico, nato pa se je podal na občino, kjer ga je pozdravil župan v imenu mesta ter se mu zahvalil, da je prišel še enkrat na obisk ter bil navzoč na seji.

Dr. Polensek je zagotovil Visokemu komisarju svojo in svojih sodelavcev pripravljenost za lojalno delo v korist ljudstva. Ekscelencija Grazioli se je za pozdrav zahvalil in izjavil, da je vesel, ko prisostvuje seji odbora, ki bo — o čemer on ne dvomi — lojalno in pošteno delal v interesu prebivalstva, kajti njegovi člani so brez dvoma vredni zaupanja jim položaja. Zaključil je svoj kratki nagovor s pozdravom Kralju, Duceju in Oboroženim silam. Pred odhodom z županstva je županu izročil vsoto denarja za mestne reveže. Tudi pri odhodu so ga pozdravili dečki, člani GILL-a, prepevajoč himne Duceju. Okrog pol štirihi je Visoki komisar obiskal žensko bolnišnico, kjer ga je pozdravil ravnatelj dr. Perko, zahvaljujoč se mu v imenu bolniškega in strežniškega osebja, bolnic in ljudstva za zanimanje, ki ga Poglavar province izkazuje bolnišnici. Ekscelencija Grazioli mu je zagotovil, da tudi v bodočnosti tega zanimanja ne bo opustil, kajti Duce je tisti, ki hoče, da se potrebnim pomaga. Obisk bolnišnice je iznova pokazal zglede opremo in delovanje v tem institutu. Visoki komisar je uslužbenecem in č. sestram izrazil vse priznanje.

50.000 lir za bolnišnico usmiljenih bratov

Naslednji obisk je bil posvečen bolnišnici »usmiljenih bratov«, katerih predstojnik prior Trampus je prisrčno pozdravil Visokega komisarja ter mu izrekel izrazne hvaležnosti vseh tistih, ki uživajo ugodnosti te ustanove.

Med obiskom je Visoki komisar pregledal tudi dela, ki so v teku, in ob zaključku izročil priporočilo 50.000 lir za izboljšanje bolnišnice same. Še pozneje je Eksc. Grazioli obiskal institut Notre Dame, kjer ga je pozdravila mati prednica in ostale matere; tukaj je prisostvoval koralemu petju učenk, ki so mu poklonile šopek rož. Zadnja dva obiska v tem dnevu sta bila posvečena tovarnam Peca in Polh, ki ju je Visoki komisar pazljivo pregledal, zanimajoč se za dobavo, dela v teku in za zadeve, tičeče se obeh podjetij. Ob pol šestih je po pregledu častne čete z godbo in zastavo in po poslovitvi od oblastnikov zapustil Novo mesto. Na različnih postajah kakor tudi v prej obiskanih središčih je Ljubljanska zveza razdelila vojakom mnogo cigaret. V Trebnjem je Visovega komisarja in Zveznega tajnika še enkrat pozdravil oddelek milice v mimohodu. Malo pred 20. se je Visoki komisar vrnil v Ljubljano.

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

Zelo slaven odvnetik, ki je imel zunanji videz grškega polboga in zgovornost preroka, je vedno uporabljal naslednje fraze, kadar je branil kako zadevo: »Besedo prepustam gospodom porotnikom... Navajam nekaj dejstev, ki upam, da jih boste proučili... Spričo vašega globokega poznavanja človeške narave boste gotovo razumeli pomen teh dogodkov.« Ni hotel torej nikoli druge prisliti, da bi sprejeli njegove ideje. In gotovo se mora tej svoji metodi zahvaliti, da je postal tako slaven.

Vam gotovo ne bo treba preprečiti ali končati kako stavko ali pa braniti kako zadevo na sodišču; toda ta metoda vam bo lahko koristila tudi v vsakdanjem življenju, kakor recimo, če hočete zmanjšati najemnino. Takole je naredil neki inženir v podobnem primeru:

»Sporočil sem hišnemu lastniku (lastnik je tip ostarelega moža), da bom zapustil stanovanje ob poteku pogodbe. V rešnici nisem imel niti najmanjšega namena, da bi se preselil, hotel sem samo doseči popust pri stanarini. Seveda nisem veliko upal. Tudi drugi stanovalci so že poskušali, toda brez vsakega uspeha.

Komaj je lastnik prejel moje pismo, je prišel k meni s svojim tajnikom. Oba sem sprejel pri srčno. Nisem pa načel vprašanje najemnine, temveč začel praviti, kako mi stanovanje zelo ugaja. Čestital sem gospodarju, da tako lepo vzdržuje hišo; rekel sem mu potem tudi, da bi prav rad ostal še nadalje, češar pa mi moje denarne razmere ne dovoljujejo. Gospodar najbrž še nikoli ni doživel takega sprejema od svojega stanovalca in je bil kar presenečen. Nato se je začel pritoževati nad svojimi stanovalci. Eden teh mu je že napisal kar štirinajet pisem, kjer mu grozi in ga žali. Nek drug je hotel odpovedati pogodbo samo zato, ker stanovalec nad njim preveč smrči. »Če bi vedeli, kakšno veselje je to zame, da sem našel tako zadovoljnega stanovalca kakor ste vi!« Ne da bi ga kaj prosil, se je nato sam od sebe ponudil, da mi bo zmanjšal stanarino. Zdel sem se večji popust, ki mi ga je on takoj dovolil. A ne samo to! Ko je odhajal, me je vprašal: »Ali potrebujete vaše stanovanje kakakega popravila?«

Ce bi uporabljal metode drugih stanovalcev, ne bi dosegel ničesar. Bitko je dobilo edino moje pristrčno in prijateljsko vedenje!

Navajam še en zgled. Neka gospa pripoveduje:

»Morala sem prirediti prigrizek manjšemu številu prijateljev in sem želela, da bi se vse kar najlepše izteklo. Zaupala sem zadevo hotelskemu izvedencu, glavnemu in splošno priznanemu Emiliju, ki mi je bil že večkrat v veliko pomoč v podobnih zadevah. Tokrat pa mi je njegova pomoč prišla zelo napak. Emilij se niti ni prikazal; poslal mi je nekega služabnika, ki se niti ni znal obnašati in ki je naredil to grobo napako, da je kot zadnjemu postregel najbolj ugledni osebnosti. Meso je bilo trdo, krompir slabo pražen. Bila sem razočarana in kljub nasmehom na levo in desno sem si ponavljala: »Ko prvič srečam Emilija, mu bom povedala svoje mnenje o njem in njegovem obnašanju!«

Toda naslednji večer po tej polomiji sem poslušala predavanje o medosebojnih odnosih do posameznika, pa mi je šinilo v glavo, da bi bilo nesmiselno nahlutiti Emilija. Edini izid, ki bi ga dosegla s tem, bi bil ta, da bi si ga odšla. Skušala sem premotriti vso zadevo z njegovega stališča. Saj ni on kupil živil! Ni jih niti kuhil in niti ni bila njegova krivda, če je bil služabnik neroden. Morda sem pretiravala, ko sem vso krivdo zvalila nanj.

NAJLEPŠE VELIKONOČNO DARILO

sta knjigi »Slovenčeve knjižnice:

»PRAVLJICE«

Božene Nemcove (II. del) in

»PILATUS«

(Federer) — Roman iz švicarskih gor.

stičnega (anglo-ameriškega) in fašistično-nacionalno socialističnega (italijansko-nemškega), so se tudi Hrvati po prizadevanju svojega Poglavnika uvrstili v sistem sil os, h katerim po svoji kulturi, zgodovini, mentaliteti in pravadni narodni želji kot del Evrope pripadajo. V tem je veličina Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske, v tem leži dinamična sila ustaškega pokreta, temelječa na vseh pozitivnih načelih narodne etike, katere je 10. aprila 1941 rodila svobodno in neodvisno Hrvatsko, ko je, skoraj brez odpora, propadla versajska tvorba Jugoslavija in je postal hrvatski narod samostojen in svobodno.

Ustaštvo je prineslo v Nezavisno Državo Hrvatsko jasno odrejeno načelo o samoniklem zgodovinskem imenu Hrvat in Hrvatska, katero se ne da z ničemer nadomestiti niti zamenjati. Pred 14. stoletjem so Hrvatje ustvarili svoje današnje narodno ozemlje in postali politični narod: rodbinski, gospodarsko in vojaško organiziran z vsemi atributi popolne in prave državnosti. Ker so tako prišli do prirodnega in zgodovinskega prava do suverenosti na celokupnem narodnem ozemlju, to je do samostojne in neodvisne države, pripada Hrvatom tudi pravica izvajati si to svobodo z orožjem v roki.

Ustaški pokret nosi v sebi tudi nadaljnje osnovno etično načelo o pravici hrvatskega naroda do obče sreče in blagostanja, tako celote kakor tudi vsakega posameznika.

Da se enkrat za vselej dokonča razlikovanje in razcepljenje narodnih sil po stanovski razliki, da se za vselej obračuna z različnimi teorijami o narodu in narodni pripadnosti, je ustaštvo proklamiralo prirodno in od nekdanj v zavesti hrvatskega naroda tleče etično načelo o popolni enakosti in narodni skupnosti vasi in mesta ter vseh stanov. Kmetstvo je temelj in izvor vsega življenja in zaradi tega glavna in najmočnejša osnova hrvatskega naroda. Kdor nima svojega izvora, porekla in trajne zveze z vasjo, ni pravi Hrvat, ampak doseljenec.

(Konec prihodnjic).

V ponedeljek začnemo objavljati

n o v p o d l i s t e k

»ZADNJA CARICA«

ki popisuje žaloigro poslednje ruske carice v viharju prve svetovne vojne in boljševiške revolucije.

Ponovna obsodba Osvobodilne fronte

Ljubljanski škof dr. Rožman je avtoritativno obsodil OF kot komunistično in brezbožno organizacijo - Obsodil je tudi početje M. Mikuža kot izdajstvo

Ljubljana, 9. aprila.

Pisali smo že, kako brezvestno širi komunistična propaganda laži, ki imajo ta namen, da zapeljujejo katoličane, češ, Osvobodilna fronta nima protiverškega značaja. Ta propaganda gre celo tako daleč, da drzno obrekuje in kleveta cerkvenega nadpastirja v tem smislu, kakor da škof ne bi bil obsodil Osvobodilne fronte in bi naj zato bil nekak zaveznik komunistov. Proti tolikemu obrekoivanju, ki ga pomaga širiti tudi nesrečni kaplan Metod Mikuž, je vstal sam ljubljanski škof ter ponovno, kakor je to storil že prej, obsodil Osvobodilno fronto kot brezbožno komunistično organizacijo, obsodil pa tudi početje Metoda Mikuža kot izdajstvo nad krščanstvom ter ga vzporedil z izdajstvom Juda Iskarijota. Dne 8. aprila 1943 se je zglasil naš urednik v škofiškem dvorcu ter v tej zadevi prošil prevzvišenega škofa za nekaj avtoritativnih pojasnil glede govoric, ki so jih širili brezvestni ljudje med ljudstvom. G. škof je rade volje ustregel urednikovi želji ter dal za naš list sledeče izjavo, ki jih prinašamo dobesedno v obliki intervjuja:

»Prevzvišeni, danes se povsod širijo tako neverjetne novice, da smo si dovolili priti tudi k Vam in Vas zaprositi za nekaj mero-dajnih besed.«

»Prosim, kar izvolite! Kaj pa želite vedeti?«

»Kakšno stališče zavzimate kot škof in čuvár vere in pravosti do Osvobodilne fronte?«

»Zame ne more biti drugega merodajno, kakor kar je rekel papež Pij XI. v svoji okrožnici o brezbožnem komunizmu, to je, da katoličan v nobeni stvari ne more sodelovati z brezbožnim komunizmom. V »Osvobodilni fronti« ima komunizem če že ne odločilno, pa vsaj zelo merodajno besedo. Za vsakega katoličana je zaključek jaseen.«

»Ali Cerkev še vedno obsoja komunizem kot brezbožni sistem, kakor je storil to papež Pij XI.?«

»Jasno! Dokler ne bo kak papež prekladal okrožnice »Divini Redemptoris«, tako dolgo je v veljavi. Saj ni treba, da vsak papež ob svojem nastopu izrečno potrdi okrožnice ali dekrete svojih prednikov.«

»Med ljudstvom širijo komunisti propagando, da nima njihova akcija ničesar protiverškega?«

»Brezbožni komunizem vendar ne more trditi, ni proti veri. Tudi z deli svoje brezboštvo kaže in uveljavlja. Samo en primer: dne 20. januarja je bilo, ko so partizani požigali župnišče in nekatera druga poslopja na Gori pri Sodražici in so iz tabernaklja odnesli okrog 400 posvečenih hostij, gotovo ne iz spoštovanja do Najsvetejšega. Kaj se je s svetimi hostijami zgodilo, ni znano.«

Ponovni izgredi zločinstva

Partizanski bes se je po porazih komunističnih brigad začel znašati nad nedolžnim, neoboroženim ljudstvom. To je sploh njihova navada: izogibati se borbe z oboroženim nasprotnikom, napadati in moriti neoborožene, ki se ne morejo braniti. Tako so v noči med 31. marcem in 1. aprilom komunistični tolovaji Šetina Anton iz Bučine vasi, Cvetan Matija iz Gor. Kamene in Poločar Franc iz Dol. Kamene odpeljali Kresala Franca, posestnika iz Dol. Kartaljevega. Ugotoviti se je dalo, da so ga 2. aprila v Pečinah ubili. Trupla do danes še niso našli, čeprav je žena pokojnega dobila zagotovilo, da ga bo lahko odpeljala ter dala cerkveno pokopati. Ko je bilo za cerkven pogreb že vse pripravljeno, so pa morilci izročili truplo odrekli, češ da tako ne zasluži cerkvenega pogreba.

Komunisti zažgali grad Rupert vrh

V noči med 5. in 6. aprilom so komunistični tolovaji izropali grad Rupert vrh nad Birčno vasio, nato so grad zažgali. Pogorelo je vse ostrešje. Požar je bil viden daleč na okrog. Umor, rop, požig so znamenja, ki hodijo za partizani, kakor so svojčas v davnih časih hodila za Turki. Od vseh gradov stolpita le še Struga in Soteska, vse drugo je uničil požar, podtaknjen od komunističnih banditov.

»Ali ste prejeli kakšno povabilo, o katerem komunistična propaganda zatrjuje, da Vam ga je poslala?«

»Prišlo je v moje roke neko povabilo, po kateri poti ne vem. Jasno je, da nisem dal nobenega odgovora. Ali je to povabilo potegavščina, ali past, ali iskreno mišljenje, kdo more to vedeti. Težko mi je verjeti, da bi bilo iskreno mišljenje.«

»Kako gledate na vsa taka prizadevanja?«

»Brezbožni komunizem s svojim udejstvom z vrnim ljudstvom ne more imeti poštenih namenov, kajti za vsakega človeka ne obstajajo samo problemi materialnega življenja, ampak tudi problemi du-

hovnega življenja in duše, za kar pa brezbožni komunizem nima ne samo nobenih sredstev, ampak sploh nobenega razumevanja.«

»Precejšnje začudenje je povzročil med ljudstvom slučaj Metoda Mikuža. Partizani širijo govoro, da je šel Mikuž na teren z Vašim dovoljenjem?«

»Meni se ta slučaj ne zdi nič čuden. Med dvajsetimi apostoli je bil en izdajalec, med sedem sto svetnimi duhovniki se je našel eden... Trditev, da je odšel Mikuž z dovoljenjem škofovim, je vendar tako smešna, da je ni treba zavračati.«

»Ali je res, kakor namiguje Kocbek in Mikuž, da imajo partizani še nekaj pristašev med duhovniki?«

»Jaz ne vem za nobenega. Če onadva poznata bolj duhovščino kakor škof...«

»Ali ima Mikuž kakšno duhovno oblast?«

»Tisti, ki so ga imenovali za verskega referenta, mu duhovne oblasti niso mogli poveriti, ker je sami nimajo.«

Pred pasijonskimi predstavami v ljubljanski Drami

Včasih je ves narod pričakoval gledališke predstave kot neko veliko narodno slovesnost. Te predstave so v človeku dvigale čustvo njegovega dostojanstva, vodil in spremljal pa jih je pesnik sam. Bile so tako zelo močnejše, da so gledalca do dna duše pretresele. In mesto je bilo tako zelo spojeno v eno celoto in v eno dušo, da so ista dela po večkrat igrali pred atenskim gledališčem.

Is bil je tudi čas, ko so se velike mase, morda nevedneje, a nič manj navdušene od vere, zbirale ob priliki obreda, se ustavljale ob poti, na slabih cestah ob vsakem vremenu in stale ure dolgo, več ur po cele dni, da so prisostvovali predstavam, ki so jih igrali vse mesto. Vsi meščani so sodelovali: kleriki in laiki, mojstri in učenci, umetniki in rokodelci, trgovci, stari in mladi.

Kako to, da so bile te igre za vso pokrajino tako zanimive in privlačne? Ker so bile tu slike in ker so izražali misli, ki so bile po obliki in po vsebini vsemu narodu pristopne, bile so njegova duhovna hrana in pouk. Prikazovali so življenje, trpljenje in smrt Boga, ki je postal človek, da bi človeka odrešil. In narod, ki je morda slabotno razumel teologovo besedo, je tu odprl svoje srce in je videl nesmiselnost, ki se roga Bogu, nezvestobo, ki ga je zapustila, in zlo, ki ga preganja. In ljudje so se zavedli svojih grehov, padli so na kolena in se trkali na prsi.

Ta dva primera iz preteklosti, iz starega in srednjega veka, osvetljujejo dve obliki dramatičnih predstav, ki sta imeli na moralno življenje narodov svoj velik vpliv. Obe izvirata iz prazničnega pojmovanja človeka, njegovega izvora, njegovega položaja v svetu in njegove zveze z onim svetom. Ajshilos in Sophokles sta zajela usodo, ki je segala do bogov. In v Pasijonu je poizkušal človek prikazati največjo dramo človeške zgodovine, tragedijo Boga-človeka. Narod se je ob teh predstavah zbiral, postal je boljši in plemenitejši.

V novejšem času so se teatri čudovito pomnožili. Nikdar pa ni bilo vprašanje za vsebino prvo. Toda bili so bolj kot kdaj koli dnevna hrana dušam, ali pa, če gremo bliže, strup za naše duše. Ne smemo pozabiti, da sta bila stari Rim in Bizanc po njihjih gledaliških predstavah onečaščena in da so visoke oblike dramatske umetnosti s padcem rimske države popolnoma propadle.

Toda tudi tega ne smemo pozabiti, da je bila nova dramatska umetnost zopet najdena od klerikov in znova ustvarjena v novem svetu po predelki in ukazu vzvišenege misterija, svete Daritve. Pri razkristjanjenju sodobnega človeka je imel veliko besede in ima veliko zaslug tudi teater. Ta ni več dvigal, ampak poniževal na stopnjo telesnosti, ni očisteval, ampak zastrupal. In če iščemo izhoda iz teh stisk in iz obupa, v katerega je zašel človek, mora tudi gledališče popraviti svoje delo v preteklosti, čeprav svojega greha ne bo moglo nikdar popolnoma izbrisati. Zakaj vseh mladih ljudi, ki so v njem erkali strup in omamo, ne bo mogoče več priklicati nazaj.

V teh dneh bo naša Drama uprizarjala Pasijon. Ljubljana je bila prva med slovenskimi mesti, ki je pričela v davni preteklosti s takimi predstavami. Vodili so jih oo jezuitje. Seveda niso bile še v dvoranah in na odrih, ampak so se pomikali ti spre-vodi po ljubljanskih cestah. Ljubljani so sledila še druga mesta, kot Kranj, Skofja Loka, Novo mesto in razni kraji po Koroškem.

Zanimivo je, da so pričeli uprizarjati Pasijon po različnih velikih nesrečah. Ljubljana je pričela z njim zaradi kuge, v Oberammergau, ki je zelo znan kraj prav zaradi pasijonske prireditve, je prav tako kuga rodila pasijonske prireditve, podobno je bilo na Češkem in drugod. Težki časi so

pripravili človeka do tega, da je začel razmišljati skrivnostno trpljenja, zato je začel iskati odgovora na najtežja vprašanja življenja v predstavi trpljenja Gospodovega.

Kdaj naj tedaj Slovenci z razumevanjem in veliko naklonjenostjo sprejememo pasijonske prireditve, če ne v teh dneh? Igrali bodo sicer polklici igralci, mi pa pojdemo k predstavam kakor k religioznemu dejanju. Odprimo svoja srca in svoje duše in sprejmemo nauk Gospodov. Pojdemo k tem predstavam ne kot bi šli v gledališče, ampak kot bi šli v cerkev. Zato ne bomo pleskali, ampak razmišljali. Bog daj, da bi se vračali to pot iz gledališča boljše!

GOSPODARSTVO

2% prometni davek se ne plačuje za izvoz v našo pokrajino

Kot znano se plačuje v naši pokrajini ob uvozu blaga, ki prihaja iz Kraljevine, prometni davek, ki je v veljavi za našo pokrajino.

Ker v Kraljevini velja za vsako izmenjavo splošni dohod. davek v znesku 2%, je v ta namen preprečenja dvojne obdavčitve ministrstvo za finance odredilo, da je vse blago, ki je poslano v našo pokrajino, izvzeto obveznosti plačila dohodninskega danka.

Dogaja pa se, da se mnoge trdke v Ljubljanski pokrajini ob nakupih v notranjosti države, ne brigajo za to, da bi predpisale prodajalcu v Kraljevini, da se mora izvršiti fakturiranje brez dohodninskega danka, dočim je blago, ki prihaja v Ljubljansko pokrajino, podvrženo prometnemu davku, ki je tu v veljavi.

Zato opozarjamo vse trdke v Ljubljanski pokrajini, ki izvršujejo nakupe v Kraljevini, da zahtevajo od prodajalca, naj jim blago proda brez dohodninskega danka.

Prodajalec v Kraljevini mora na fakturi, ki je namenjena Ljubljanski pokrajini, zapisati naslednje: »Oproščeno dohodninskega danka, ker gre za blago, namenjeno v Ljubljansko pokrajino. Tiskana okrožnica prot. št. 324 z dne 26. 12. 1941-XIX ministrstva finance.«

Župnik in svetnik Karl Škulj — šestdesetletnik

Dne 10. aprila bo obhajal šestdesetletnico dolnegaški župnik in duhovni svetnik Karl Škulj. V svoji skromnosti bi rad ta jubilej zamočal, toda njegovo nesebično delo za ljudstvo zasluži, da mu ob tej priliki posvetimo nekaj vrstic.

Gospod svetnik se je rodil 10. aprila 1883 v Ponikvah pri Dobrempolju kot sin kmečkih staršev. V duhovnika je bil posvečen leta 1907. Nato je kaplanoval do leta 1912, bil v Ribnici, nato pa v Dolenji vasi, kjer je prevzel župnijo, ki jo z vso skrbjo vodi že 25 let.

Delo v dolnegaški fari je bilo spočetka zelo težavno. Toda mladi in marljivi gospod župnik je kmalu pridobil vso farno zase. Ni pa delal samo za svojo farno in občino, njegovo delo je segalo daleč čez meje dolnegaške župnije po celem Kočevskem. Da je bil med ljudstvom visoko spoštovan in priljubljen, dokazuje dejstvo, da je bil 13 let poslanec za kočevski okraj. Mnogo dobrega je storil za ta okraj, vse to pa je delal rad in z veseljem iz ljubezni do ljudstva. Bil je tih delavec, zadovoljen, če je videl, da so zadovoljni tudi ljudje njegovega okraja. Za svoj okraj je delal z vso svojo podjetnostjo in zmožnostjo. Ustanovil je večje število zadru-g, tako poljedelskih, živinorejskih, lončarskih, sitarskih itd., ustanovil Hranilnico in posojilnico v Kočevju, nekaj mlekarskih zadrug itd. Njegovo veliko delo je tudi gradnja štirih prosvetnih domov: v Loškem potoku, Dolenji vasi, Mozlju in v Fari. Skratka: g. svetnik je bil duša vsega dela v kočevskem okraju. Poleg tega dela je g. svetnik posvetil svoje sile tudi pri-rejanju raznih kmetijskih in gospodarskih tečajev. Kamor koli vas zanese pot po kočevskem okraju, povsod so spomeniki njegovega neutrudljivega dela. Svojo domačo cerkev jo lepo preuredil in nanjo navezal vso farno, sezidal več kapelic, ki pričajo o vernosti njegovega ljudstva. Kot poslanec je skrbel za svoj okraj in po njegovi zaslugi je v kočevskem okraju bilo storjenega marsikaj naprednega: nove ceste, vodnjaki, mostovi in pota. Koliko je g. svetnik pomenil ljudstvu, kažejo številne diplome — če se prav spominjam, 24 po številu — z zahvalami posameznih občin in ustanov, ki so mu s tem izrekle posebno priznanje za njegovo delo. Med temi slikami opaziš tudi štiri prosvetne domove. Na te je najbolj ponosen.

Navezanost ljudstva na svojega duhovnega pastirja je seveda hudo motila tudi komuniste, ki so ga zato obsodili na smrt. Dvakrat so ga iskali, a božja Previdnost je hotela, da ohrani tega duhovnega pastirja ljudstvu. In g. Škulj je vztrajal pri ljudstvu v najhujšem času, mu bil ob strani z nasveti in deli z njimi vse gorje in nesrečo, ki so jo prinesli partizani tudi v njegovo dobro župnijo, kjer so se hoteli maščevati nad jubilantom in nad ljudstvom, ki je s svojim pastirjem. Pred nedavnim so partizani skoraj popolnoma izropali župnišče.

Jubilantu ključemo zato: že na mnoga leta!

Kupujte lepe

»PRAVLJICE«

Božene Nemcove!

Msgr. Ante Kordin na mrtvaškem odru

V četrtek zvečer je umrl v ljubljanskem »Leonišču« po dolgi in hudi bolezni msgr. Ante Kordin, konzultor skopljanske škofije in bivši generalni provikar pokojnega škofa dr. Janeza Gnidovca.

Pokojni se je rodil v Ljubljani dne 16. januarja 1897. — Gimnazijo je obiskoval kot gojenec v Marijanišču. V višjih razredih je moral v vojaško službo in je

kot vojak tudi maturiral.

Po končani vojni je vstopil v ljubljansko bogoslovje in bil 29. junija 1922 posvečen v duhovnika. Služboval je najprej kot prefekt v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano, nato v ljubljanskem »Marijanišču«. Obenem je bil veroučitelj na III. državni realni

gimnaziji v Ljubljani. V tem času se je veliko udeleževal v mladinskih organizacijah ter bil nekaj let tudi urednik mesečnika »Naše Zvezde«. Ko je napravil profesorski izpit in čakal nastavitve, ga je zvalil na misijonsko polje pokojni škof Gnidovec. Odsel je v Prizren in tam postal desna roka škofova. Škof je cenil njegovo neutrudno marljivost in gorečnost, zato ga je imenoval za svojega provikarja in mu izposloval od svete stolice odlikovanje tajnega komornišva svetega očeta. Po nenadni Gnidovečvi smrti je postal zvest sodelavec novega škofa Čekada. Toda prevelik napor je izpodkopal čeprav čvrsto njegovo zdravje. Iskal je ozdravljenja v Sofiji in v Zagrebu ter slednjič v Ljubljani, kjer je umrl za isto boleznijo in v isti sobi, kakor njegov pokojni škof Gnidovec.

Truplo pokojnika leži v mrtvašnici Zave-tišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9, od koder se prenese jutri, v soboto, ob 8 zjutraj v cerkev Sv. Kresca Jezusovega, kjer bo slovesen Requiem. Pogreb pa bo popoldne ob 16 z Zal, iz kapelice sv. Andreja na pokopališče pri Sve-tem Križu.

KULTURNI OBZORNİK

Cerkveni koncert pri frančiškanih

V vrsti koncertov, ki so se vršili ali se bodo še vršili v letošnji sezoni, smo skoraj pogrešali cerkvenih koncertov, ki so bili v prejšnjih letih, ob bolj pičlem številu drugih koncertov, skoraj bolj pogosti. Zato smo bili veseli, ko smo brali, da so pripravili trije solisti: gdč. Nuša Kristanova, g. Tone Petrovič in frančiškanski organist fr. Kanizij Fricelj cerkveni koncert pevskih in orgelskih točk. Tudi občinstvo je bilo mnenja, da je bilo potrebno to vrzel zamašiti, zato se je koncerta udeležilo v obilnem številu.

Od dvanajstih točk sporeda je bilo 8 pevskih in 4 orgelske. S solospeli so bili zastopani St. Premrl (4 točke), Mav Lojze (2 točki); od Kri-movca in Tomca smo slišali po eno točko. Nuša Kristanova je sama odpela 4 točke, Tone Petrovič 3, oba skupaj pa v duetu eno. Z orgelskimi točkami so pa bili zastopani St. Premrl, Paolo Mauri, Maks Reger in Aleks. Guilmant; izvajal jih je fr. Kanizij Fricelj, ki je oskrbel tudi orgel-sko spremljavo obeh solistov.

Ne mislimo primerjati in tehtati solistov po njih vrednosti, saj ima vsak zase prednosti, ki jih morda pri drugem ne dobimo. Vendar bi lahko rekli, da je stopila v svojem izvajanju v ospredje Nuša Kristanova. Sicer ni poklicna oper-na ali koncertna pevká, vendar ima v svojem glasu vrednote, ki bi jo za to usposabljaile. Njen glas je svetel, bolj hričen kot dramatičen sopran; višine z lahkoto zmaguje; dinamično je njeno petje skrbno odtohtano; frazira smiselno, izgo-

varja mehko, vendar razločno; v vsem njenem pevskem nastopu opazimo neko lahkotnost v po-dajanju. — Tone Petrovič ima bolj temno bar-van glas, ki se prav posebno uveljavlja v sklad-bah dramatične vsebine; tukaj se gotovo čuti vpliv odrskega udeleževanja; zato ni čudno, da je najbolj uspel s Premrlovo Memento mori, ki jo je odpel z glasom svarečega preroka. — Poleg spremljevanja, ki ga je oskrbel z vso diskret-nostjo, je izvajal fr. Kanizij Fricelj še štiri sa-mostojne orgelske točke. Z njim ni imel namena pokazati najvišjega, kar so na polju orgelske koncertne glasbe ustvarili domači ali tuji avtorji; hotel je poslušalce le uvesti v koncert in izpol-niti odmore med posameznimi pevskimi točkami. To se mu je v skladu s štimami tudi popolnoma posrečilo. Pokazal je lepo orgelsko tehniko, smi-sel za pravilno interpretacijo in za barvito re-gistracijo.

Tako so vsi trije izvajali vsak s svoje strani prispevali k lepemu uspehu koncerta. Poslušalci so jim bili za njihova izvajanja od srca hvaležni.

M. T.

Riko Debenjak razstavlja

V Galeriji Obersnel na Ajdovščini bo v ne-deljo odprti za široko javnost svojo kolektivno raz-stavo slik in grafik znani slikar prekrasne »Ma-rije«, ki je prvi Slovenec koleidar v desetstih-čih razširil po vseh slovenskih domovih, akadem-ski slikar Riko Debenjak. Slikar se je uveljavil najprej v tujini ter si tam stekel priznanje na raznih razstavah, potem pa šele je nastopil v Ljubljani pred nekaj leti in uspel. Pozneje je na-stopil samo še enkrat v družbi z Jakcem in Mi-heličem. Na tej razstavi bo pokazal svoje novo delo, ki ga je z izredno marljivostjo izdelal x

Violinist G. Ciompi koncertira

Med izvrstnimi violinisti, ki smo jih imeli zadnji čas že več priliklo spoznati, stoji G. Ciompi na odličnem mestu. V njem smo spoznali umet-nika, ki ga moramo enako visoko ceniti bodiai po umetniški sestavi sporeda, po njegovi odlični tehniki ali po izvrstni interpretaciji.

Spored je pokazal vrsto slovitih violinjskih skladb od Vivaldija pa tja do naše dobe. Tako je bil na prvem mestu Vivaldi, eden najodličnej-ših predstavnikov slavnih italijanskih violinistov

starejše dobe. Nato nas je spored povedel preko Bacha, ki je ustvaril več svojih del ravno pod Vivaldijevim vplivom, do Beethovna, ki nam ga je predstavil umetnik z znamenito Kreutzerjevo sonato. Chopina smatramo v glavnem za tvorca klavirske glasbe; da je pa tudi na polju violin-ske glasbe upoštevana vredna, nam je ta koncert ponovno dokazal. Predstavniki novejših dobe so bili Viextemps, Principe in Scarlatuscu.

Kar se tehnike tiče, leta pri virtuozih Ciom-pije vrste skoraj ne spada v pristojnost glas-benega ocenjevalca; saj se razume samo po sebi, da jo mora imeti razvito v najvišji meri, sicer mora kmalu prepustiti svoje mesto drugim, višje stremetičnim močem; danes tudi na tem polju zma-ga tisti, ki več vzdrži. Če pa vendar pri Ciom-piju njegovo visoko tehniko še posebej omenjam, storim to zato, ker se zdi, da bi morda tudi med enakimi odnesel prvenstvo.

Tudi njegova interpretacija zasluži pozornost. Vse skladbe je Ciompi izvajal ne samo tehnično dovršeno, ampak tudi z velikim razumevanjem za slogovne značilnosti vsakega posameznega tvorca. V Vivaldiju je pokazal prozorno jasnost, tekočo melodično in neko optimistično nastojenje, v Bachu poleg briljantne tehnike smisel za tema-tično oblikovanje, v Beethovnu ognjevitost odloč-nost, v skladateljih novejših dobe romantično za-sanjanost, folklorne značilnosti ali čut za pro-gramsko glasbeno slikarstvo.

Umetnika je s finim čutom spremljal na kla-virju Franco Verganti. Vseskozi je pustil solistu glavno besedo, le na bolj podčrtanih in razgiba-nih mestih je prevzel vodstvo. Tako sta nam oba umetnika v dovršeni skupni igri pripravila večer nepozabnih užikov. Tega mnenja je bilo tudi številno občinstvo, ki je s svojim navdušenim odo-bravljanjem izjavlo še nekaj dodatnih točk. M. T.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 10. malega travna: Ezekiel, prerok; Domniti, škof in mučenec; Apolonij, mučenec.
Nedelja, 11. mal. travna: tiha nedelja; Leon I. Vel., papež in cerkveni učenik; Antipa, mučenica; Filip, škof.

Zgodovinski paberki

10. malega travna:

I. 1741. je pruska vojska pod poveljstvom generala Schwerina premagala Avstrijce pri Mollwitzu. Po smrti Karla VI., zadnjega moškega člana Habsburške dinastije, je zavladala avstrijski dednim deželam v smislu pragmatične sankcije njegova hčerka Marija Terezija, katere nastop pomeni tudi za slovenske dežele. V smislu prosvetljenih idej je zboljšala položaj kmetov, reorganizirala sodstvo in upravo ter začela ustanavljati ljudske šole. Novi duh, ki je zavel v podonavski monarhiji, je razgibal tudi Slovence, začel se je preporok, najprej kulturni, v drugi polovici devetnajetega stoletja pa tudi politični. — Kljub temu da so evropske države še za življenja Karla VI. priznale Mariji Tereziji pravico nasledstva, so se zaradi zahtevanih posebnosti zase posamezne dele monarhije, nastala je avstrijska nasledstvena vojna (1740 do 1748). Po dolgotrajnih krvavih bojih se je Mariji Tereziji vendar posrečilo ohraniti večino ozemlja, le pruskemu kralju Frideriku II. je morala odstopiti Silezijo.

I. 1814. je lord Wellington, ki je pregnal Francoze iz Portugale in po bitki pri Viktoriji tudi iz Španije, prekoratil Pireneje in premagal v bitki pri Toulouse v južni Franciji Napoleonovega maršala Soula. Po tej bitki je Napoleon izgubil vsako nado na rešitev — Pariz je bil že v sovražniških rokah — zato se je uklonil volji zaveznikov in odšel na otok Elbo.

I. 1848. je imel Karel Albert, ki je izkoristil revolucijo na Dunaju in njej sledil, zmede posebno na Ogrskem in v severni Italiji ter se odločil pogotiti Avstrijce iz Italije in združiti osvojenozemlje s svojo državo, potem ko je prekoratil reko Mincio, prve opozade z Avstriji pri Goitu in Valtellinu. Avstrijci so se pod vodstvom starega maršala Radeckija umaknili proti Veroni, kjer so čakali na pomoč iz notranjosti, Karel Albert pa je začel oblegati trdnjavo Peschiera.

Novi grobovi

† Lovro Zajc. Po dolgi in hudi bolezni, ki jo je Bogu vdano prenašal, je za vedno zatisnil oči 83 letni gospod Lovro Zajc, posestnik v Ljubljani. Na zadnji poti ga bodo popeljali v nedeljo, dne 11. aprila ob 9 popoldne iz hiše žalosti na Jurčkovo pot št. 99 k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica bo na Rakovniku v četrtek, 15. t. m. ob sedmih.

† Marija Gabrovšek. V Ljubljani je umrla mati in gospa Marija Gabrovšek. Blago rajnice bodo pokopali v soboto, 10. t. m. ob treh popoldne iz kapele sv. Marije na Zalah.

Naj rajnima sveti večna luč! Vsem, ki žalujejo za njima, naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Diplomirala sta na pravni fakulteti v Ljubljani gg. Grom Pavel s Stare Vrhinice in Poženel Marijan iz Ljubljane. Čestitamo!

SPORED MARIJANSKE AKADEMIJE

ki jo priredi škofijski odbor za posvetitev brezmažežnemu Srcu Marijinemu pod pokroviteljstvom prevzvišenega škofa dr. Gregorija Rožmana v nedeljo, dne 11. aprila 1943, ob 10.30 v frančiškanski dvorani.

Spored izvajajo učenci in učenke drž. učiteljskega.

Prvi del:

1. Ljudska pesem: Marija, pomagaj nam... Pojo val udeleženci.
2. Massenet: Andante religiozo. Orkester. Vodi Alojz Gostiša, učence V. letnika.
3. J. Stritar: Turki na Silevi. Deklamira Marija Stupica, IV.-b letnik.
4. Sporočilo Naše Gospe Fatimske. Govori Vladimir Košir, učence III.-a letnika.
5. a) P. A. Hribar: Lepota Marije Device.
b) Dr. Fr. Kimovec: Zgodnja Danica. Mešani zbor. Vodi Jože Omahna, IV.-a letnik.
6. Ar. Bax: Ave Marija. Poje Marija Fink, IV.-e letnik, spremlja na klavirju Jože Omahna, IV.-a letnik, na violini Franc Zupce, V. letnik.
7. S. Darina Konec: Molitev. Recitativ. Zdravka Vajc, III.-e letnik.
8. a) St. Premr: Ave Marija.
b) A. Forster: Kraljica angelov. Poje oktet učenk IV.-e letnika.
9. V. Vodopivec: Imakulata. Tromp. Pojo Frančiška Lukanič in Ana Lužar, III.-e letnik, Cirila Darovec, IV.-e letnik, spremlja na klavirju Vera Jerman, II. letnik.

Drugi del:

10. Ljubzen, ki ne zahaja, ko kriš na prvi vataja. Melodram. Govori Milena Šehić, spremlja na klavirju Vera Jerman, II. letnik.
11. P. Goliar: Procesija. — Zborna deklamacija učenk IV.-e letnika.
12. a) M. Tome: Lučke gorjole.
b) St. Premr: Jezus je majhen.
c) E. Adamič: Uspavanka Jezusku. Poje dekl. zbor.
13. a) Jobst: Mariji, sre Kraljici.
b) Engelhart: Ave zvonček.
c) St. Premr: Marija, pogled na nas s višave. Poje mešani zbor.

Vstopnice so v predprodaji v trgovini Štiligov v frančiškanski ulici. V nedeljo bodo vstopnice v prodaji pol ure pred pričetkom akademije pri blagajni frančiškanske dvorane.

Preskrbite si vstopnice pravočasno.

— Sveta maša za rajnega dr. Natlačena. V torek, dne 13. t. m. bo preteklo pol leta, odkar je bil umorjen bivši ban dr. Natlačen. Ta dan bo ob sedmih za rajnega sv. maša v frančiškanski cerkvi pri oltarju Marije Pomagaj.

— Sošolci + msgr. A. Kordina se opozarjajo, da opravijo za pokojnika vsak po tri svete maše, kakor je bilo dogovorjeno ob odhodu iz semenišča. — J.

— Zahvala. Za mnogoštevilne čestitke k moji osemdesetletnici se vsem prav iskreno zahvaljujem, posebno pa še domačim gg. duhovnom, županstvu in domačemu učitelstvu. — Košir Franc, župnik v pokoji.

Ne pozabite na obisk pasijona

»V času obiskanja«

(delo Edvarda Gregorina),

ki bo danes, v soboto, ob 19 v dramskem gledališču in prav tako jutri, v nedeljo, ob 15.

— Jutranja temperatura pod ničlo. V četrtek popoldne je bilo močno vetrovno. Nekoliko hladneje kot prejšnje dni, kar je pokazal tudi dnevni temperaturni maksimum, ki je bilo v mestu samo + 9.8° Celzija, v Trnovem na Opekarski cesti pa + 10.1° C. Noč je bila lepa, jasna in zvezdnata. Zjutraj v petek je bilo precej hladno. Slana je le tu in tam lahno pobelila travnike, megle tudi ni bilo. Zjutraj je bila v mestu najnižja temperatura — 1.4° C, v Trnovem — 1.8° C. Barometer se je zelo dvignil, kar za 10 mm, v petek zjutraj na 759.8 mm.

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Velik uspeh pri nabirki zadnje nedelje v marcu. Pri zadnji državni cestni zbirki državne delovne službe za zimsko pomoč konec marca so se najbolj postavile Črnuče, ki so nabrale 7315 M, kar odgovarja 5.63 M na osebo. V Mengšu so nabrali celo 10.000 M, v Bohinjski Bistrici pa nad 4000 M.

Poroke. Poročila sta se na Jesenicah na Gorenjskem Jože Schwab in Cilka Predikava. V kranjskem okrožju so se poročili: Anton Grohar in Antonija Rejec iz Sorice, Franc Dolinar in Amalija Globočnik iz Cerkelj, Ivan Lustrik in Jožeta Železnikar iz Medvod, Ferdinand Zevnik in Marija Juvančič iz St. Vida nad Lj., Boris Medved iz Senčurja in Marija Osel iz Smlednika, Filip Jerman iz Smlednika in Angela Globočnik iz Cerkelj, Franc Kavčič in Frančiška Peterlin iz Zirov, Peter Šifrer in Kristina Balanč iz Zabnice, Florijan Štirn in Marija Bohinec iz Cerkelj, Jožef Jereb in Ana Klemenčič iz Smartnega, Valentin Kolman iz Jesenice in Rozalija Drakler iz Mavrič, Vincenc Kavčič iz Zirov in Veronika Filipič iz Oslice, Ivan Rozman in Albina Primožič iz Zabnice, Franc Lauter iz Kranja in Antonija Kovač iz Škofje Loke, Alojz Konec iz Beljaka in Ivana Košir iz Kranja, Gabriel Rozman iz Zabnice in Ivana Rozman iz Kranja, Hubert Wilfried Galle iz Neukirchena in Ilse Hedwig Anna Maria Mitterhammer iz Töplitz, Rudolf Štibel in Jožeta Daker iz Kranja, Henrik Ciglič in Marija Kraj iz Kranja, Karl Rihteršič iz Sele in Alojzija Vester iz Besnice, Friderik Viljem Marte iz Škofje Loke in Marija Avgusta Ebner iz Kranja (vojna poroka), Franc Kastelic s Koroškega in Ana Rivec iz Kranja, Jožef Brankovič iz Kranja in Marija Jagodic iz Cerkelj, Anton Mohorič iz Kranja in Neža Zakotnik iz Škofje Loke, Egidij Rode in Stanislava Kamnar iz Kranja, Ivan Bogataj in Marija Ostane iz Škofje Loke (vojna poroka), dr. Burghard Franc Ecker in Gerdi Signe Hofmann iz Kranja, Robert Hauptmann iz Kranja in Neža Rupaher iz Velikovceve (vojna poroka), Ivan Mlekuš in Ivana Arh, oba iz Starih Fužin v Boh. dolini.

S Spodnjega Štajerskega

Smrtna nesreča. 31 letni pomožni delavec Jožef Kos, doma iz Ponikve, je bil uslužen na postaji v Knittelfeldu. Ko je raztovarjal železniške tračnice, je ena izmed njih začela drseti proti njemu. Kos je hitro skočil vstran, da bi se ji umaknil. Poginil se je na sosedni tir, po katerem je prav tedaj vozila lokomotiva, ki ga je takoj nato zagrabil, podrla in povozila. Obležal je na mestu mrtve.

Poroke. V Mariboru so se poročili: Jakob Čeh in Frančiška Danjko, Karl Kolar in Matilda Deutschmann, Ivan Slana in Stefanija Topolčnik, Ivan Ferjančič in Jožefina Hotko, Mihael Fanel in Marija Šinko, Jožef Visočnik in Alojzija Sattler, Adolf Götzl in Neža Rot, Maksimilijan Kotnik in Matilda Cokan roj. Šaupel, Stefan Magušar in Antonija Zelenik, Ludvik Vidonič in Helena Fridau, Oto Puher in Marija Schumann, Vladimir Križanč in Julijana Hermann, Leopold Merkač in Ivana Stancer, Andrej Bolčević in Marija Čuš roj. Simončič, Anton Dolar in Ana Podgarš, Franc Kavčič in Terezija Strasar, Anton Štres in Rozza Muhič roj. Meško, Henrik Bračič in Tilka

— Zgodnji krompir bo treba posaditi. Veliko lastnikov zemlje je krompir že posadilo, ker april je muhast in so lepe dneve kar izkoristili. Nekateri so posadili tudi pozni krompir, čeprav se še ne mudi. Nakaljen zgodnji krompir sadimo v rahlo, toplo in v jeseni pognojeno zemljo. Mrzle, mokre in ilovnatke gredice niso primerne za vzgojo zgodnjega krompirja. Pri sajenju prinesemo zabojčke z nakaljenim krompirjem na vrt. Gomolje jemljemo naravnost iz zabojčkov in jih posajamo v razdalji 40 cm in ne pregloboko. Pri sajenju pazimo, da ne polomimo krhkih kalčkov, ki morajo vedno navpično gledati navzgor, kot so stali v zabojčku. Prike zemlje, ki jo z rokami nasujemo na krompir, da se ne polomijo kalli, naj bo za dvakrat toliko, kot je gomolj debel. Zato moramo kasneje vsak grm tem skrbneje prispitati z zemljo. Če groze kasne slane, obvarujemo zgodnji krompir, ki še nima listja, s primerno zgodnjim ali osipavanjem. Bog daj, da bi nam letos krompir dobro obrodil.

— Nesreče na deželi. Na Brezovici pri Ljubljani je padel na cesti in si zlomil desno ključnico 9 letni posestnik sin Jože Podraž. — Vrhovec Julij, 24 letni kovač na Vrhniki, je po nesreči padel pod voz, ki mu je poškodoval levo nogo. — Padel je in si zlomil desno roko na Brezovici Ivan Meden, 10 letni železničarjev sin. — Ivan Baydek, 16 letni sin posestnika v Velikih Laščah, je padel z voza in si zlomil desnico.

Iz Novega mesta

V dnevi od 10. do 18. aprila, od tihde do svetne nedelje, bo novomeška župnija obhajala misijon. Misijon pade prav v 450 obletnico obstoja novomeškega kapitlja. Zadnji misijon je bil pred 22 leti. Misijon bodo vodili misijonarji sv. Vincencija Pavelskega. Vse meščane vabimo, da se misijonskih pobožnosti pridno udeležujejo!

Misijonski govori bodo: ob nedeljah ob pol 7, 10, 15 in 19, ob delavnikih pa ob 6, ob pol 16 in ob 19.

Vse mizarske mojstre, žlane novomeškega obrtnega združenja, pozivamo, da takoj dvignejo pri tem združenju med uradnimi urami nakaznice za nakup mizarskega kleja za mesec februar in marec.

Rodošek, Ivan Fliger in Marija Šegula, Karl Steinbeisser in Alojzija Kranjc, Karl Kirbiš in Marija Kos, Jožef Volčič in Ana Čretnik, Jožef Kokolj in Otilija Gomilšak, Matevž Pečnik in Marija Tarkuš, Rudolf Kokolj in Jerica Pezdicek, Alfonz Mešiček in Julija Kamernik, Franc Tomažin in Marija Rober, Alfred Feršič in Berta Vinko, Adolf Kralj in Eva Hutter, Paul Kuckenberger in Daniela Cecilija Sadravec. — V Ptuj so se poročili: Stanislav Sprach in Marija Jost, Ferdinand Slana in Terezija Potočnik; v Slovenji vasi Ludvik Šijanc in Ana Galun; v Teharjih Rudolf Vajdič in Ana Romih; v občini St. Jurij ob j. z. Alojzij Spolnack in Neža Gajšek, Karl Klepaj in Julijana Kresnik, Mihael Dolganič in Angela Kukovič, oba iz Straže; Viktor Kranjc in Elizabeta Krč, oba iz St. Jurija; Ivan Selaj in Alojzija Bošak, oba iz Črnljice. — V Celju so se poročili: Maksimilijan Radoš in Olga Kragelj, Marko Jamnik in Antonija Pangerl, Ivan Drole in Frančiška Šibanc, vsi iz Celja; Rudolf Kerček iz Celja in Olga Ambrož iz Teharjev; Edvard Pokorny iz Brezice in Danijela Krušič iz Celja.

Smrtna kosa. V Slovenski Bistrici je 3. aprila umrl 86 letni general-major Georg Caususky, ki se je pred 17 leti preselil v Slovensko Bistrico. Med svetovno vojno je bil ratvalatelj tovarne za municijo in je služil skoraj 40 let v avstrijski vojski. — Breziški okrožni vodja Adolf Svoboda je priobčil parte v katerem sporoča, da je v Brežicah padel brambovec Franc Hostnik. — V ptujskem okrožju so umrli Anton Habjančič iz Zgornje Pristove, Stefanija Penkovič iz Spodnjih Brežic, Helena Kores iz Krčvine, Jurij Dvoršak iz Pongercve, Ana Klades in Anton Reis iz Juvancjev.

Iz Hrvaške

Posmrtno odlikovanje pok. ustaškega polkovnika Francetiča. Hrvatsko časopisje poroča, da je PoglavlNIK NDH sprejel v svojem dvorcu mater, ženo in ostalo sorodstvo pokojnega poveljnika hrvatske »vražje« divizije Francetiča ter jim osebnostno izrazil sožalje zaradi njegove smrti. Ob tej priliki je PoglavlNIK izročil čisti pokojnega ustaškega častnika tudi zlato kolajno PoglavlNIKA Ante Paveliča za hrabrost, s katero ga je odlikoval za vse zasluge, storjene NDH, ter odlikovanje železnega križa II. stopnje, katerega mu je poslal Hitler.

Hrvatski polk viteza Francetiča. PoglavlNIK NDH je izdal odredbo, po kateri se 7. domobranski polk odsedaj imenuje po pok. ustaškem polkovniku Francetiču.

Nove hrvatske znamke. Za drugo obletnico obstoja NDH je hrvatska pošta uprava izdala nove poštne znamke, na katerih je sedaj namesto posameznih krajev natisnjena slika PoglavlNIKA NDH.

Iz Srbije

Raztegnitev izplačila družinskih doklad na banatsko področje. Srbska vlada je sprejela sklep, po katerem bodo prejemali družinske doklade tudi člani narodne straže v Banatu. Po tej odločbi bodo vsi oženjeni člani te straže, ki prejemajo plačo, dobivali mesečno doklado za družino 1200 dinarjev, poleg tega pa še za vsakega otroka, ki še ni star 21 let, po 400 dinarjev.

Veliko zborovanje predstavnikov srbskega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja v

Maksimalni cenik za racionirana živila

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi naredb št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX določil naslednje maksimalne cene v prodaji na debelo in na drobno za spodaj navedeno blago.

Maksimalne cene določajo v kategorični obliki mejo, pod katero se morajo stvarno gibanje cene pri veletrgovcih in trgovcih na drobno; iz tega naravno sledi, da je mogoče prodajati nižje, kot po maksimalni ceni, toda nikoli višje kakor po njej.

Trgovci na drobno, ki nimajo v zalogi blaga cenejših vrst, so dolžni prodati potrošniku po isti maksimalni ceni enako blago višje vrste.

(Cene v oklepajih veljajo za blago na debelo, za hl in stole.)

1. Kruh, testenine, moka, riž, fižol:

Kruh iz enotne moke v kosih po 400 g 2.30; v kosih od 400 do 1000 g L 2.20. — Testenine iz enotne moke L 3.90 (340); pšenična moka, enotna L 2.70 (236); koruzna moka, enotna L 2.20 (190). — Riž navadni L 2.70 (240). — Fižol L 6 (524).

2. Olje, slanina, mast, surovo maslo:

Jedilno olje (olivno) L 14.70 (1460). — Surovo maslo L 28.40 (2650). — Soljena slanina L 19 (1360). — Mast L 17 (1430).

3. Kis:

Kis 4 odst. L 6.35 (491).

4. Mleko:

Mleko L 2.50; mleko kondenzirano: doza po 880 g L 15.90 (zaboj 48 doz 634.50); doza po 885 g L 7.55 (301.30); odprto blago kg L 21 (1773).

5. Sladkor:

Sladkorna sipa L 8.25 (786); kocke L 8.35 (790,20).

6. Drva in mila:

Drva: a) mehka, razžagana franko skladišče trgovca v Ljubljani 1 stot L 33.60; b) mehki roblanci (žamane) ca 1 m dolgi, franko mestno skladišče L 40; c) trda, razžagana L 40. — (Na debelo): a) mehka: franko vagon postaja Ljubljana 1 stot 28.40; franko skladišče mestne občine L 28; b) trda: franko vagon postaja Ljubljana, stara pod 4 mes. L 27.70, nad 4 mes. 29.70; franko skladišče mestne občine 35.50; c) Milo, enotno, kisline 23—27 odst. kg L 4.10 (368.25).

Opombe:

1. Cene na debelo je razumeti za blago franko skladišče prodajalca, vključno ambalžo (izvzemši pri kislu) in vreče. Mestna trošarina ni všeta v gornjih cenah na debelo. Pri cenah na drobno je všeta.

2. Pri prodaji na debelo je cenik obvezen za vso pokrajino, pri prodaji na drobno pa le za mestno občino ljubljansko. Velja kot smernica pri urejanju cen za civilne komisarije.

3. Civilni komisarij za svoja območja lahko določijo še nižje cene, vse popravke navzgor pa bi morali predložiti v odobritev predhodno Visokemu komisariju.

4. Spreddaj navedene cene se znokrožujejo tako, da deli nad 2.5 cent. dajo 5 cent., deli pod 2.5 se pa ne upoštevajo.

5. Ta maksimalni cenik mora biti izvešen v vseh skladiščih, prodajalnih in obratovnicah, ki prodajajo v njem navedeno blago. Izvešen mora biti na vidnem in kupeu lahko dostopnem mestu. Razen tega morajo biti tudi na posameznih predmetih, namenjenih za prodajo na drobno, listki z oznako cen.

6. Dostava goriva na dom se sme zaračunati po 3 lire za stot; tehtarina in kolek se računajo posebej. Enako se lahko računajo in izkažejo posebej državne takse pri dobavah javnim ustanovam.

7. Kršitelji predpisov tega cenika se bodo kaznovali v smislu naredb z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in z dne 25. novembra 1942-XXI št. 215.

8. Blago, za katero so bile cene objavljene v prejšnjih maksimalnih cenikih, sedaj pa cene ne bi bile vsebovane v ceniku, se prodaja po prejšnjih cenah, če ni bilo dotično blago s posebno odločbo Vis. Komisariata, odsek za določanje cen odobrena drugačena cena.

Beogradu. Poročali smo že, da so ob drugi obletnici zaratniškega prevrata 27. marca 1941 spregovorili vsi vidnejši predstavniki sedanjega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja v Srbiji. Predvsem je ta prevrat in vse njegove povzročitelje ostro obsodil v že znanem govoru sam ministrijski predsednik general Milan Nedić, potem pa tudi vsi njegovi ministri, ki so napisali daljše članke za tednik »Srbski Narod« in za dnevnika »Novo Vreme« in »Obnova«. Dogodke z dne 27. marca 1941 je srbsko ljudstvo po svojih predstavnikih obsodilo tudi na velikem zborovanju, ki je bilo dne 27. marca t. l. v veliki dvorani Kolarčeve ljudske univerze. Na tem zborovanju je pred nam bito polno dvorano med drugimi govoril sedanji beograjski župan in upravnik mesta Beograda Drago Jovanović. Navzoči so pa bili med drugimi vsi člani sedanje srbske vlade z ministrijskim predsednikom generalom Milanom Nedićem na čelu, številni srbski generali in višji oficirji ter med drugimi: bivši namestnik kraljevega namestnika dr. Pero Zec, bivši senator, bivši predsednik Narodne skupščine Ilija Mihajlovič, bivši zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković, bivši pošt-ni minister dr. Branko Kaludjerčić, bivši trgovin-eki minister in poznejši beograjski župan Jevrem Tomić, bivša finančna ministra Dušan Leticina in dr. Vojin Gjurjič, bivši minister za telesno vzgojo ljudstva Gjura Čejović, bivši kmetijski minister v jetvičevi vladi dr. Dragutin Janković in bivši bani: Ivanišević, Lukič, Smiljanič, Paunović. Navzoč je bil tudi znani beograjski odvjetnik Savko Dukanac.

Drobna ljubljanska kronika

Trafikantov v vednost. Od 1. aprila dalje morajo biti — dokler ni preklica — trafike odprte ob delavnikih od 6.30—21. Za nedelje in praznike ni spremembe. To velja za mesto Ljubljana. — Sindikat trafikantov.

Čajkovskega 5. simfonija je glavna točka koncertnega sporeda XII. simfoničnega koncerta pod vodstvom Draga Marija Sijanca. Če bi hoteli to znamenito simfonijo Čajkovskega na kateri koli način razložiti, bi najprej in najbolje povedano s kratkim stavkom »Skol noč k luči«. To je vodilna misel Čajkovskega 5. simfonije. Notranja želja po svetlobi, po razsvetljavi, po razsvetljavi pride zmagovit vzpon. To dokazuje tudi izpolnjenost vodilnega motiva, ki se razvija iz temnega e-mola proti koncu simfonije v blodec E-dur. Poleg Čajkovskega 5. simfonije bomo slišali na tem koncertu še Sile-sijske večernice, predliko k istinskim operi, ki jo je ustvaril mojster Verdi, in dva Dvorakova priznani simfonijni orkester, vrnjeni na ponedeljek, 12. t. m. v veliki unijski dvorani. Začetek točno ob pol 8 zvečer, konec pred 9. Predprodaja v knji-garni Glasbene Matice.

Rokodelski oder ponovi v nedeljo, 11. aprila, veličastno Klavirsko dramo »Praznik cvetočih česenz, ki je v dosedanjih uprizoritvah dosegla resnično velik uspeh in povzročila ogromno zanimanje. Zaradi letnega časa in podaljšanja policijske ure

je začetek eno uro pozneje, to je ob pol 7 zvečer. Predprodaja vstopnic bo v nedeljo od 10—12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni. Petrankova 12-1, desno.

Butarice na trgu. Čez dobrih osem dni, 18. t. m., bo svetna nedelja. Na trgu sicer skromno, pa še nekaj dni naznanjajo bližnjo svetno nedeljo tradicionalne butarice in butare. Tam na Čankarjevem nabrežju so jih začele nekatere ženske prodajati. Letos ni velika konkurenca. Precej je butaric, redke pa so večje butare. Lani smo bili skoraj brez teh napovedovalke svetne nedelje. Letos so začeli skromni ljubljanci, da si prilažijo kako hro, sami izdelovani to svetnonedeljsko okrasje. Iz vasi, ki so druga nodedeljsko okrasje. Predprodaja vstopnic v veliki množini zalazale Ljubljano z leta v letu na trgu še niso pojavile prodajalke butar. Po teh vaseh so začasno izdelovale butar prekinili.

V nedeljo ob 7 zvečer v frančiškanski dvorani Skrhinskog misterij »Zmaga luči«. — Režija Milan Skrhinskog. Opozarjamo, da je to zadnja predstava to krasno igrke, ki bo brez dvoma zadovoljila slehernega gledalca, tako po izredno bogati vsebini, kakor tudi po odlični igrki. Predprodaja vstopnic v nedeljo ob 7 zvečer in na dan predstave ob 10—12 in dve uri pred pričetkom predstave pri dnevnih blagajni.

Ponesrečenec v Ljubljani. Hren Anton, 64 letni delavec se je poškodoval na glavi, ko je spodrsnil na cesti. — 37 letna poštna

uradnica Amalija Volkova se je s steklom uredila v desno roko. — Lenka Križnikova, 14 letna tesarjeva hčerka, se je vseskala v levo. — Peter Gostinčar, 58 letni ključavničar, zaposen v kemični tovarni, se je močno opeknel po levi nogi. — Marijo Vasko, 8 letno dclavčovo hčerko, je neznan kolezar podrl na tla in jo povozil. Deklica je dobila poškodbe po glavi.

V vsako hišo »Slovenec«!

Gledališče

Operi:

Sobota, 18. aprila, ob 18: »Zemlja smehljajla«. Opera, 1. izven. Cene od 28 lir navzdol. Nedelja, 11. aprila, ob 10.30: »Sirota Marko«. — Ob 18: »Thais«. Izven. Cene od 28 lir navzdol. Ponedeljek, 12. aprila, ob 16: »Sirota Marko«. — Ob 18: »Thais«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

F. Tchar »Zemlja smehljajla, opera v treh dejanjih. Osebe: gof. Lichtenfelci — Anislov, Liza, njegova hči — Mlejnikova, Lora — Japljeva, grof Pottensteinski — M. Sancel, general — Pianetti, princ Su-hong — Cuden, Ml. njegova sestra — Barbičev, Čang, njen stric — Debevec, Fu-li, tajnik — Skabar, evnuh — Simončič, Solo plešlec: Bravničarjeva, Japljeva, Remškarjeva. Poglar, Dirigent R. Simoniti, režiser in koreograf inž. P. Golovin, načrti za kostume J. Vilfanova, cvetlični aranžma P. Simen.

Drami:

Sobota, 18. aprila ob 18.30: »V času obiskanja«. Premiera. Red Premjerski. Nedelja, 11. aprila ob 15: »V času obiskanja«. Izven. Cene od 20 lir navzdol. — Ob 18.30: »Praznik Ljubzen«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Ponedeljek, 12. aprila: Zaprti.

JAPONCI ENO LETO NA SUMATRI IN JAVI

Tokio, v aprilu. — Te dni bo leto, odkar so Japonci zasedli Sumatro in Javo in je prav, da pogledamo, kaj je japonska vojaška uprava dosegla v tem letu na gospodarskem in kulturnem področju, o čemer pišejo japonski listi iz teh zasedenih pokrajin. Tudi ondojna vojaška uprava sama je izdala obširen pregled svojih uspehov. Vojaška uprava je prevzela naprave bivše holandske vlade in jih po svoje prikrojila razmeram potrebnosti. Na ta način so se japonske oblasti izločile izogibne nepotrebnim težkotam, ki ob takih prilikah nastanejo, če bi uprava uvedla povsem nove smernice. Zato je število japonskih uradnikov razmeroma majhno, dasi so seveda guvernerska mesta zasedena po Japoncih. Vendar je cilj japonske vojaške uprave ta, da naj bo čim več javnih mest v rokah domačinov, in sicer prav do najvišjih služb. Da to niso le gole besede Japoncev, priča nova uradniška uredba, ki jo je izdala vojaška uprava in ki določa pota izobraževanju in izpitnim načrtom za domače uradnike vseh stopenj po jako širokogrudnem in socialnem načinu in je pripravljena pospeševati napredovanje zmognih domačinskih uradnikov.

Prva naloga, ki jo je morala japonska vojaška uprava rešiti po zasedbi, je bila odstranitev škode, ki so jo bili Holanci z zavezniški prizadejati prometnim in gospodarskim ustanovam. Ze dolgo so zdaj ceste in železniške proge na Javi kot na Sumatru v normalnem stanju. Promet po cestah je jako živahen, zlasti še, ker je zaradi pridobivanja gonilnih sredstev v zasedenih krajih nepotrebno, da bi se omejil avtomobilski promet. Javo in Sumatra sta nemara v tem času edini deželi na vsem svetu, kjer lahko zasebni lastniki avtov brez izkaznic dobivajo bencin, kolikor ga hočejo. Cestnišča in železniške proge se na Sumatru še razširjajo. V načrtu je med drugim tudi nova železniška proga med Padangom na zahodni obali in Pakanbarujem na vzhodnem bregu. Pakanbaru bo s tem jako pridobil in razvijalo se že načrti za spremembo tega mesta v velempeto. Popravljajo se povsod pristanišča, ki so zaradi obstreljevanja sovražnikov seveda močno trpela. V lukah Surabaja in Djakarta (Batavia) se življenje razvija po starem. Kakor poročajo potniki s Sumatre, je najbolj pomembno to, kako se je japonskim inženirjem hitro posrečilo povsem popraviti porušene naprave v Labuan Deliju, ki je pristanišče Medana.

Na gospodarskem področju je vojaški upravi v prvi vrsti najbolj pri srcu to, da pospešuje tiste vrste proizvodnje, ki neposredno služijo vojnemu gospodarstvu. Čuditi se je, v kakšnem kratkem času so bila popravljena petrolejska najdišča in rafinerije. Japonske čete so dobile na obeh otokih velikanske zaloge gumi in gumijastih proizvodov in pa cinka. Dalje je pospešeno pridelovanje riža in koruze tako na Sumatru kot na Javi, tako da bodo tozadevni pridelki zadostovali potrebam prebivalstva. Dalje so se povečali bombaževi nasadi, zlasti v pokrajini Palembang, kjer se bo obnesel

bombaž, ki bo enak najboljšemu egiptovskemu bombažu.

Na Sumatru je japonska vojaška uprava zlasti dosti storila za prebivalce, ko je znižala davke, pravično razdelila živila in povsem zatrla inflacijske težnje. Pod japonskimi oblastmi se zmeraj bolj veča štednja in zdaj imajo na Sumatru ljudje v hranilnicah že več kot 20 milijonov jenov. V severni Sumatru je bilo mnogo brezposelnih, ki jim je japonska uprava priskočila na pomoč z dodatki treh milijonov jenov na mesec. Dalje je vzela v najem 3 milijone hektarjev zemlje in jo za nizko najemnino oddala ubožnim domačinom v obdelovanje. Po vsem tem se je posrečilo znižati in skoraj odpraviti brezposelnost na obeh otokih. Vsi ukrepi vojaških oblasti so se posrečili, ker se domače prebivalstvo ni upiralo in je koj začelo sodelovati. Dobro razmerje med japonskimi oblastmi in domačini bo privedlo do prenovitve in blagostanja Jave in Sumatre. (Neues Wiener Tagblatt.)

O preprostih bluzah in še kaj...

Zenska oblačila pač ne vsebujejo nobenega tako prilikega kosa obleke, kot je bluza. Bluza spremeni in prenovi ves videz kostuma, krila in tudi obraza. Ali nimaš vtisa, da kar dehti obleka in človek v njej, če ima na sebi lečo, belo bluzo? V duhu vidijo jasno nebo, čisto ozračje, sonce pa milino zelenja in cvetja. Ali če zagledaš bluzo iz pisanega blaga, pa je lečno prikrojena in sešita in ima ovratnik z nabranki, drobne gumbce in se barva bluze ujema z blagom krila in jopice? Krojev za bluze je nebroj, dasi ne postane kaka bluza moderna, pa bodi da je to bela ali pisana bluza, da ima dolge ali kratke rokave, da sega do pasu in je v pasu pod krilom, ali pa je dolga, tako zvana kozaška in se nje škriči oklepajo še bokov. Ličen vtis dobi ženska postava z bluzo v obliki kočmajke. Mimo

tlieab, kaka prijetna bluza in vendar obraz marsikdaj prepodi slabo voljo in utesnjenost stanovskih tovarisev.

Za poklicno žensko je poklicno delovanje in gospodinjstvo v lepi urabnosti. Res je, da je treba za to precej telesnih in moralnih sil. A če si ženska izbere to dvojno breme, ima pač krepka pleča in se tudi zaveda, da ena plat nje-nega dela ne sme biti oslabljena po drugi plati.

Niti malo ne sme uradnica devati vnevar gospodinjstva dela, če je duševna delavka. Če se vrne domov od pisalnika ali iz laboratorija, nikoli naj se ne čuti omaloževana, če mora doma pristopiti k štedilniku. Tudi tu se mora prav tako z verno udeleževati kakor v svojem uradu. Neka mati je rekla: »Zenska, ki ne zna kuhati, sploh ni človek, pa čeprav ima ne vem kakšen poklic.«

tega je za bluzo treba kaj malo blaga in zato si je laže priskrbiti več bluz, čim se oblečeš v svežo bluzo, se ti spremeni vsa pojava, vse je videti, ko da imaš vso obleko prečiščeno, prelikano in novo, dasi je že iz prejšnjih let. Bluza pa ima zlasti poglobljeno besedo za tako zvane poklicne ženske, to so ženske, ki so v službah. Vpravi te morajo zmeraj paziti, da so snažno in prijetno, toda prikladno oblečene. Tisti ženski tip od večera, ki ni v službi ni pazila na svoj zunanji videz, je že izginil. V resnem udeleževanju po uradih dobimo zdaj leno, a preprosto oblečene ženske. Kolikokrat vplivajo vprav ženske uslužbenke pozitivno na ves urad, če znajo z svojo ženskostjo spremeniti zunanje lice puste pisarne. Kak šopek v vazi, ki stoji na pisalniku, lahek vonj po eve-

Hiša brez vrat in oken

Sleherno bivališče ima lice ljudi, ki v njem bivajo. Nam je stanovanje dom, ognjišče. Drugače pa je pri Japoncu, ki je mnogo bolj navezan na prirodu kot mi in ki skoraj ne čuti razlike med znotraj in zunaj. Njemu je hiša sicer potreba, vendar je hkrati del prirode. In to občutiš, kadar stopiš v kako japonsko hišo.

Moderna japonska velikih mest je sicer prav tako kot pri nas in stojijo tudi tu visoke kamnitne hiše, a hiše, kjer Japonci živijo, so povsem drugačne. Še dandanes so zgrajene tako, kakor so bile pred tisoč leti in kakor je najbolj prikladno za pokrajino, kjer je toliko potresov. To so večidel enonadstropne, majhne hiše, ki stojijo na kakem ličnem kraju v daljini okolici mesta. Konstrukcija hiše iz bambusa je jako lahka, skoraj krhka, streha pa je privihana in velika.

Japonska hiša nima ne vrat ne oken, kakršne imamo mi, in tudi ne sten v našem smislu. Razmikajoče se stene sestojijo iz finega oljnatega papirja, ki je vokvirjen v cedrovino in ki skozi nje proseva mila svetloba.

V prtiličju so gospodarski in delavni prostori, ki prideš vanje iz majhne veže. Zadaj se razprostira ličen vrtič, ki te spominja na staroške vrtove. Vrtič meri včasih le nekaj kvadratnih metrov, ki je z neskončno ljubeznijo zgrajen in je večidel podoben pokrajini z jezerom in z grički in s tempeljčkom.

V japonsko hišo nihče ne vstopi v cestnih čevljih, ampak si jih pri vhodu sezuje in obuje copate. Nato greš po rogoznicah in stopnicah navzgor v stanovanje, kjer je jako malo pohištva v našem smislu. Na tleh je nekaj blazin, kaka do kolen segajoča miza, kjer so majcene skodelice, zraven umetno izdelana posoda za žareče oglje, ki segreva sobo, v kotu pa je kaka pručica in vaza s cvetličnimi vejicami — drugača pa ni ničesar v sobi. Vsi predmeti, ki jih človek potrebuje in uporablja, so zaprti v stenskih omarah. Tako človek v taki sobi uživa ob pogledu na lepo pokrajino in občuti v sebi mir in pokoj.

Rac, rac, racman...

Zadaj za vasjo, kjer se ozek pas zemlje izteza v jezero, stoji samotna ribičeva kočica. Njena okna so obrnjena na zaliv. V teh tihih vodah se že več dni potikata dve podivjani raci. Kjerkoli je raca, ondi je brez dvoma tudi racman, tako da ni ne konca ne kraja nežnega čebljanja.

Nekoč popoldne pa je postala raca nenadoma vznemirjena. Njeno zmedeno gaganje je bilo elišati ko klici na pomoč. Ribič, ki se je razumel na živalsko govorico, je menil, da raci bržkone grozi kaka nevarnost. A ničesar ni mogel najti, čeprav je preiskal ves njen okoliš.

Zdaj je preteklo skoraj 30 let odtlej, ko je Rudolf Diesel, iznajditelj slavnega »Dieselovega motorja«, vprav zagonetno umrl o priliki prevoza čez Rokavski preliv v Anglijo. To je bilo v noči od 29. na 30. septembra 1913. Kot blisk se je končalo življenje moža, ki je z nadčloveškim delom zmogel nalogo, ki je dolge spadal k fizikalno-tehničkim nemogočnostim. Diesel je bil za to idejo stradal, se boril in slednjič tudi zmagal. Postal je bil milijonar v veliki, lastni hiši v Monakovem in ves svet ga je proslavljal. Vse je govorilo in pisalo o njem, izšlo so o njem knjige in tudi poseben film. Toda leta 1915 je bilo zapisano v ameriškem leksikonu o njem: »Diesel Rudolf, angleški inženir, iznajditelj petrolejevega motorja.«

To je seveda laž. Anglija si je tega nemškega iznajditelja prisvojila, kot bi bil njen, a ker je bil vendarle Nemec, je njegovo iznajdbo ponizala na petrolejski motor. A ko so v svetovni vojni zmagovalci nastopale nemške podmornice s pomočjo Dieselovih motorjev, si je angleška propaganda izmislila cel roman, češ da je bil to angleški izumitelj in da so ga dali Nemci umoriti, da so si osvojili njegovo iznajdbo.

Dandanes je skrivnost Dieselove smrti že pojasnjena. Iz njegovih zapisov in pisem in zapisov njegovega sina si je moči napraviti jasno sliko njegovih poslednjih dni. Diesel je mnogo potoval in je vedno osebno vodil vsa pogajanja za patente in ustanovitve tvornic za njegov motor. Zaradi tega je bil v Italiji, Angliji, Rusiji

in dvakrat v Združenih ameriških državah. Njegovo poslednje potovanje je bilo v zvezi z udeležitvijo pri generalnem zborovanju londonske Dieselove družbe in ustanovitvijo tvornice za motorje v Ypswichu. Še s krova parnika »Dresdene« se je bil oglašal s posebnim sporočilom. Zjutraj dne 30. septembra 1913 pa so videli, da je bila njegova kajuta prazna in nikjer na ladji ga niso mogli najti. Čez nekaj dni nato pa je neki pomorščak izvelkel iz morja truplo, ki so v njem, in po predmetih, ki so bili v obleki, spoznali, da je bil to Diesel.

Velikanski duševni napor in delo z njegovo iznajdbo sta mu bila izpodkopala zdravje. Večkrat je bil potrt in slednjič se mu je omračil um, »da je poiskal smrt v morskimi valovih.«

Brez dvoma pa je, da je bil Diesel Nemec in se je tega tudi zavedal. Njegovi starši so sicer več let živeli v Parizu in on sam je nekaj časa služboval v Franciji. Nemara so ga ondi imeli za Francoza, ker je francoščino tako dobro obvladal. Vendar je svoje starše zmeraj rotal, naj se vrnejo v Nemčijo in si dobijo domovinsko pravico v Augsburgu. Ko mu je bilo 19 let, se je kot prostovoljec javil v nemško vojsko.

Venec iz volnenih niti

V stari Orčiji so imeli navado, da so ob rojstvu dečka obesili pred vrata venec iz oljkovih vejic, a če se je rodila deklica, pa venec iz volnenih niti.

čolnom proti lopi. Ondi se je ustavila in bistro opazovala, kaj bo ribič storil. Bila je tiho ko miš. Le s perutnicami je plahutala, ker je bila tako razburjena.

Ribič je odklenil vrata, a jih ni mogel odpreti, ker so bile pozimi preveč zarjavele. Zatorej je odšel po sekuro. A čim se je odstranil, je začela raca spet milo vekati. Menila je, da je zdaj pač vsega konec. Kako pa je bila spet

vzradoščena, ko se je ribič koj vrnil k lopi. Nekajkrat je udaril s sekuro, vrata so se vdala in odprla — in iz lope je priplaval — gospod Racman! Kako ga je njegova zvesta žena in rešiteljica z neznanskim veseljem pozdravila.

Racman je bil najbrž pri potapljanju začel pod staro lopo, pa ni znal najti več poti nazaj v svobodo.

Trije zlati lasje DEPAVSEVEDA

Spisal Karel Jaromir Erben.

MED SPANJEM PONOČI PA MU STARKA VZAME IZ ZEPa KRALJEVO PISMO, VTAKNE PA MU V ŽEP DRUGO Z NASLEDNJO VSEBINO: »MLADENICA, KI TI GA POŠILJAM, DAJ TAKOJ POROČITI Z MOJO HCERKO: TA BO MOJ ZET! KO PRIDEM DOMOV, NAJ BO STORJENO, TAKA JE MOJA VOLJA!«

ZAPECATILA JE PISMO Z VSEMI KRALJEVIMI PEČATI IN FANT GA JE ODNESEL KRALJICI PO POTI, KI MU JO JE POKAZALA STARKA.

Črkovnica

a-a-a-a-a-b-c-e-i-i
k-k-k-l-m-n-n-n-n-o
o-o-o-r-s-s-s-s-s-v-v-v
ča —————
— ča —————
— ča —————
— ča —————
— ča —————
— ča —————

Iz 30 črk poleg danih dveh sestavi šest besed, ki pomenijo (v drugačnem redu) naslednje:

Slovenski pisatelj (»Naša vasa«); mesto v Medij-murju; vas v Savinjski dolini; kraj in soleska v Srbiji; kos perila; polagoma.

Rešitev črkovnice z dne 3. aprila

Rešitev: Celovec, scepter, Vicenza, Inocenc, Spencer, zornice.

»Tele čevlje bom vzela, saj se mi prilagajajo, kot bi bila v lastni koži.«
»Res je,« pravi prodajalka, »saj so iz usnja kože.«

Ali ti je znano...?

... da živijo čebelji troti samo nekaj tednov, čebela-delavke pa 8—10 mesecev, a matiča 6—7 let? In da delavke, ki imajo »samo« 6000 oči, najbrž prav nič ne opazijo rdeče barve, medtem ko imajo modro barvo od vseh drugih barv najrajši, troti pa, ki imajo 13.000 oči opazijo vse barve.

... da je najrodovitnejša riba jeseter, ki v svojem 30 let dolgem življenju izleže kakih 100 milijonov jajčec? Na drugem mestu je robec s 6 milijoni jajčec. Krap izleže približno 600.000 jajčec, ščuka 100.000. Največja »sajčica« spravi na svet morski volk, ki merijo v premeru 60 centimetrov!

... da živi na Madagaskarju neke vrste pajek, ki je ugriz samice tako strupen, da vsako živo bitje ohromi in ga tudi usmrti, a pik samca je povsem neškodljiv?

... da so med mačkami vse tiste mačke, ki imajo po več kot dve barvi, samice?

... da storklje, ki živijo zmeraj v zakonskih parih — po en samec in ena samica skupaj, s smrtjo kaznujejo nezvestobo, a da odpustijo samici, če ima takrat še negodno mladice v gnezdu.

S. S. VAN DINE: 41

Umorjeni Kanarček

»Meni pa se stvar zdi prav lahko razumljiva.« je dejal Vance s tako ljubeznivostjo kakor sem jo pri njem opazil le redkokdaj. »Niti malo se vam ni treba opravičevati. Zgodovina in legenda sta polni podobnih primerov in junaki v njih so gojili enaka čustva kot vi.«

Spotswoode se je nasmehnil.

»Zahvaljujem se vam za vaše razumevanje.« je dejal. Nato se je okrenil k Markhamu. »Kaj boste naredili z imovino gospodične Odell?«

»Narednik Heath je zvedel za neko njeno sorodnico, ki živi v Settleju.« je odvrnil Markham. »Mislim, da je zdaj že na poti v New York.«

»Ali bo ostalo vse nedotaknjeno do njenega prihoda?«

»Brzkone še dalj časa, če se medtem ne zgodi kaj nepričakovanega. Do tedaj pa brez dvoma.«

»Nekatero njene drobnarije bi si rad ohranil.« je sramežljivo priznal Spotswoode.

Po kratkem razgovoru o drugih stvareh je vstal in se oprostil, da ima nek važen sestanek. Želel nam je lahko noč in odšel.

»Upam, da se mi bo posrečilo, da njegovo

ime ne pride v javnost.« je dejal Markham, ko se je Spotswoode oddaljil.

»Njegov položaj nikakor ni zavidanja vreden.« je priznal Vance. »Neprijetna zadeva je, če koga presenetiš na krivih polih. Moralist bi dejal, da je to kazen za greh.«

»V tem primeru je kazen zaslužena. Če bi ne bil izbral ravno ponedeljka, da je v nedovoljeni družbi obiskal gledališče, bi zdaj bil lahko v krogu svojih domačin in bi ne imel nobene druge neprijetnosti, razen očitkov svoje vesti.«

»Prav imaš! Vance je pogledal na uro. »Ko si omenil gledališče, si me spomnil na nekaj. Ali bi ti bilo neprijetno, če včerajrno nekoliko bolj zgodaj? Rad bi šel v varieté.«

Oba sva ga pogledala tako presenečeno, kakor da bi se mu bilo zmešalo.

»Nikar se ne zgražaj, Markham! Čemu ne bi zadosil tej svoji želji? ... Sicer pa upam, da ti bom jutri prinesel dobra poročila.«

XVIII.

Past

Petek, 14. septembra, popoldne.

Vance je vstal zelo pozno. Prejšnji večer sem šel z njim v varieté, čeprav nisem mogel razumeti to njegovo nenavadno željo po zabavi, ki je ni mogel trpeti. Popoldne je naročil avtomobil in dejal šoferju, naj krene proti hotelu Delafield.

»Zopet bova obiskala dražestno Alys.« mi je dejal. »Rad bi ji prinesel nekaj cvetlic, a bojim se, da bi Mannix hotel na vsak način izvedeti, kdo jih ji je poklonil.«

Šah pod vedrim nebom

Pred prvenstveno tekmo Ljubljana: Mars

Ljudje, ki bodo šli v nedeljo popoldne na igrišče Ljubljane, se bodo razdelili v tri tabore. Prvi bodo na strani nekaj tako sloveče enajstorice Ljubljane, drugi bodo vsaj v mislih podpirali igro Marsovcev, tretji pa bodo nevtralni in bodo motrili igro na zelenem polju s čisto svojega vidika. Ti bi radi videli šah pod vedrim nebom ali igro duhovitih domislic in presenetljivih potez. Dolgo že nismo videli v Ljubljani takega nogometa, pri katerem bi tudi nepristranski gledalci odhajali zadovoljni z igrišča. Ljubljana in Mars pa sta moštvici, ki znata igrati tudi z glavami. Gotovo bo tudi precej navadne borbe za žogo, po mnogoterih dosedanjih preizkušnjah pa sodimo, da bo prišlo tudi do »svetlih trenutkov«. V ostalem se zdi, da bo tekma precej napeta. Otvarjali bodo prvenstveno sezono in si podelili prve točke. Enajstorica Ljubljane gre v to borbo z najboljšimi nadami, Marsu v dobro pa štejemo, da ima za seboj že nekaj uspešnih preizkušenj. Zadnjič je le tesno podlegel Hermesu in takrat je bila krivda na neodločenem napadu. Sedaj bodo napadalo vrsto preuredili in napovedujejo, da ne bo vratar Ljubljane držal rok križem. V ostalem, kako bo, je težko napovedovati, bomo pač videli. Začeli bodo na igrišču Ljubljane ob 16, v predtekmi pa se bosta pomerili rezervi obeh moštev.

Čez drn in strn po Hermesu

Za ljubljansko prvenstvo v teku čez drn in strn je razpisal CONI lep pokal.

Teden dni nas loči od prvega letošnjega nastopa ljubljanskih atletov. V nedeljo 18. t. m. bo priredila Atletska zveza na igrišču Hermesa tek čez drn in strn na 3500 m. Za to priložnost je razpisal CONI lep pokal, ki je namenjen zmagovalnemu moštvu. Tekalci bodo ocenjevali po točkah, in sicer bo prejel prvi eno točko, drugi 2, tretji tri itd. do poslednjega tekača. Društvo, ki bo postavilo tri najboljša tekače (ki bodo dosegli najnižje število točk), bo prejelo v dar razpisani pokal. Vpisovanje za pokrajinsko prvenstvo v teku čez drn in strn traja do 16. t. m.

Mladiki so spet odprta vrata za vstop v I. razred ljubljanskega nogometnega prvenstva. Z ozirom na to, da je igral v vrstah Tob. tovarne tudi kaznovani igralec Plečko, ki mu poteče izrečena kazen šele začetkom oktobra, je Nogometna zveza razveljavila kvalifikacijsko tekmo pretekle nedelje, pri kateri je Mladika podlegla s 4:2. Tako so Mladiki spet odprta vrata za vstop v I. razred. Ponovno kvalifikacijsko tekmo bo odigrala z enajstorico Tob. tovarne v nedeljo, 11. t. m. ob 10 na igrišču Ljubljane.

Enajstorica Torina je skoraj v zadnjem hipu prehitela Livorno. Doslej so igrali 27 nedelj po vrsti, zdaj jih čakajo še tri. Vse kaže, da bo finiš zelo napet, saj je med prvimi in drugim samo točka razlike, kakor nam pove naslednja preglednica odigranih tekem, zmag, neodločenih izidov, porazov, zadetkov v dobro, zadetkov v breme in točk:

Torino . . .	27	17	4	6	62	28	38
Livorno . . .	27	15	7	5	42	31	37
Juventus . .	27	15	5	7	68	44	35
Ambrosiana .	27	14	4	9	48	32	32
Genova . . .	27	13	4	10	55	48	30
Milano . . .	27	10	9	8	38	36	29
Bologna . . .	27	12	4	11	49	32	28
Fiorentina . .	27	11	5	11	49	53	27
Lazio	27	9	8	10	50	52	26
Roma	27	11	4	12	33	44	26
Atalanta . .	27	10	5	12	28	39	25
Bari	27	6	9	12	22	37	21
Vicenza . . .	27	6	9	12	27	38	21
Triestina . . .	27	4	12	11	27	37	20
Venezia . . .	27	6	7	14	28	45	19
Liguria . . .	27	6	6	15	31	61	18

ČAŠA EGIPTOVSKEGA PODKRALJA

U. Mioni 5

»Katero stvar?«

»Kmalu ne bodo imeli niti živine, da bi plačali žito.«

»In potem?«

»Plačali ga bodo s svojim imetjem. Odstopiti mi bodo morali svoje hiše in polja; sicer se ne bodo imeli s čim nasititi. Nikogar ne bom izvzel razen duhovnikov.«

»Tvoje početje je tako drzno, da se zdi že noro.«

»Hvala lepa za tvoj poklon.« odgovori podkralj s smehom.

»Saj razumeš. Odvzeti ljudstvu njihove hiše, polja in imetje. Kdo bo še obdeloval polja, ko bodo vsa v Faraonovih rokah? In kako bo ljudstvo živelo, ako bo oropano vse zemlje?«

»Kdo pravi, da bo oropano?«

»I kdo neki? Zares te ne razumem.« vzklila Asenet.

»Ne vem, ako bom izpeljal načrt. Hočem pa, da postane Faraon gospodar vsega Egipta, potem pa vrne vsakemu njegovo zemljo, njegovo živino in jim naroči, da se smatrajo kot njegovi najemniki in mu odstopajo kak odstotek svojega pridelka in svojih dohodkov; na primer pet odstotkov.«

KINO UNION

Pretnesljiva zgodba, ki je ne boste pozabili

»Žrtev velike ljubezni«

V gl. vlogah: Aasia Noris in Piero Lulli...

PREDSTAVE:

ob delavnikih: 15.30, 17.30, 19.30; ob nedeljah in praznikih: 10.30, 15.30, 17.30, 19.30

KINO SLOGA

Film našo mladine, poln mladostnega duha!

»Srečni dnevi«

Z najboljšimi igralci: Lilla Silvi, Amedeo Nazzari, Leonardo Cortese, Paolo Stoppa, Vera Carmi, Valentina Cortese.

Vsak dan štiri predstave: ob 14., 15.50, 17.40 in ob 19.30. — V nedeljo še ob 10.30.

KINO MATICA

Dnevno ob 15.30 in v nedeljo ob 10.30 film o nesmrtnem osvajaču ženskih src

»Don Juan«

Adriano Rinaldi, Ellena Zaresci, P. Stoppa.

Dnevno ob 17.30 in 19.30 ter v nedeljo ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 velezanimiv in naj-sodobnejši film ljubavno-kriminalne vsebine

»Zadeva Styx«

Napeti prizori, ples... V glavnih vlogah: Viktor de Kowa, Laura Solari, Margit Symo

Zapustil je lepo premoženje tistemu, ki bi bral njegovo znanstveno razpravo

V neko knjižnico v Stockholmu je pridno vsak dan zahajal nek dijak, ki je študiral botaniko in vneto prebiral znanstvene razprave po raznih knjigah in revijah. Ves je bil zatopljen v znanstveno delo in težko bi ga bilo odtrgati od njega. Ko je nekega dne, kakor po navadi, bil ves zatopljen v debelo knjigo, je pri prebiranju tega dela nenadoma opazil, da eta dva lista, do katerih je bil knjigo že prebral, zlepljena skupaj. Z največjo pazljivostjo ju je odlepil in na svoje veliko presenečenje našel med listoma kos papirja, na katerem je bilo napisano nekaj, kar ni imelo nobene zveze z naukom o rastlinstvu.

Na listku je bila prepisana oporoka moža, ki je napisal tisto debelo znanstveno knjigo. Prepis svoje oporoke je zalepil med lista v knjigi z namenom, da bi nagradil tistega, ki bi bral njegovo znanstveno delo. V oporoki mu je zapustil lepo premoženje. Na zalepljenem listu pa so bila tudi vsa potrebna navodila, kako priti do tistega zapuščinskega deleža.

Dijak se je točno ravnal po navodilih. Stopil je v stik z notarjem, pri katerem je bil vložen izvirnik oporoke. Brez posebnih težav je dijak postal srečni dedič.

To čudno, morda srečno ali pa tudi nesrečno naključje, pa je imelo za posledico, da je tisti dijak sklenil opustiti botaniko, ki se ji je bil s toliko vnemo posvetil ter se zaradi nenadne obogatitve lotil nekega drugega, po njegovem mnenju donosnejšega posla.

Pridobivanje zlata nazaduje

Po nekem letopisu je leta 1942 svetovni pridelok zlata nazadoval na 36 milijonov unc, nasproti skoraj 40 milijonov v prejšnjem letu in 40,5 milijonov unc v letu 1940. Pridelok zlata kaže največje nazadovanje v Združenih državah, v Kanadi, v manjšem obsegu pa v Južni Afriki.

Gospodična La Fosse naju je sprejela hladno in je bila videti užaljena.

»Saj bi si bila to že lahko mislila!« je vzklila. »Brkone mi boste povedali, da je policija zvedela zame, ne da bi vi odprti usta! ... Ste jih privedli s seboj? ... Res, lep tip ste! A krivda je moja, ker sem bila tako nesposobna, da sem vam zaupala!«

Vance je molčal in čakal, da je deklica stresla vse svoje očitke, nato pa se je spoštljivo priklonil.

»Prišel sem se vam samo pokloniti in bi vam rad sporočil, da je policija že podala seznam gospodične Odell, da pa vašega imena ni v tem seznamu. Zdelo se mi je včeraj, da ste nekoliko v skrbeh zaradi tega, zato se mi je zdelo potrebno, da vas pomirim v tem oziru...«

Deklica se je takoj pomirila.

»Ali govorite resno? Moj Bog! Kaj bi rekel Louis, če bi vedel, da sem govorila!«

»Mislim, da tega ne bo zvedel nikdar, razen tedaj, če mu poveste sama... Prosim vas, bodite tako prijazni in povabite me, naj posedim nekoliko pri vas.«

»Seveda! Oprostite! Prvakar sem nameravala zajtrkovati. Bi mi hoteli delati družbo? ...« Pozvonila je in naročila še dve skodelici.

Vance je pred dobre pol ure izpil dve skodelici kave, zato se nisem mogel načuditi navdušenosti, s katero je sprejel dekletovo povabilo.

»Včeraj zvečer sem šel v varieté...« je za čel brezbrizno, kakor da bi hotel začeti kakršen

koli razgovor. »Zamudil sem začetno revijo. Kako to, da ste tudi vi prišla tako pozno?«

»Bila sem preveč zaposlena...« mu je z upljivim naglasom odvrnila mladenka. »Imela sem skušnjo za neko opereto, ki pa je bila potem preložena. Louis ni mogel dobiti gledališča, katerega je želel.«

»So vam všeč revije?« je vprašal Vance. »Zdi se mi, da so za glavne vloge težje od operet.«

»Res je. Poleg tega pa ne dajo nikakega zaščena. Posameznik izgine v masi in nikakor ne more uveljaviti svojih sposobnosti. Ne pustijo niti malo oddiha... Saj razumete, kaj mislim...«

»Prav lahko si predstavljam...« Vance je pogumno srehal svojo kavo. »Vendar pa je pri sinočnji reviji bilo nekaj vlog, ki bi jih bili vsi sijajno izvedli. Zdi se mi, kakor da bi bile naše za vas. Predstavljal sem si vas v teh vlogah in zato niti nisem mogel prav oceniti umetnic, ki so jih prevzele.«

»Laskate se mi, gospod Vance. Vendar pa priznam, da imam lep glas. Mnogo sem se učila in prav resno. Moj učitelj plesa pa je bil profesor Markoff.«

»Res? Pri včerajšnji predstavi bi bili lahko prava zvezda. Igralka, ki je imela glavno vlogo, ni imela prijetnega glasu in tudi njen ples je bil vse prej kakor zadovoljiv. Poleg tega pa je ni mogoče niti primerjati z vami, kar se tiče lepote in ljubkosti... Povejte mi, ali si niste zaželeli v ponedeljek, ko ste bili v varietéju, da bi se znašli na odru in peli tisto kitajsko pesem?«

STEKLO

motno, progasto in muslin - izdčuje

MISKEC MIRKO

brusilnica stekla in ogledal

Ljubljana VII

Medvedova 38 — Jernejeva 20

Telefon 35-75.

Umrta nam je naša ljubljena mama, stara mama in tašča, gospa

Marija Gabrovšek

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, dne 10. aprila ob 3 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Marije k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. aprila 1943.

Zalujoči rodbini: Gabrovšek, Tobijas

Lovro Zajc

V težki dolgi bolezni je z nedopovedljivo potrpežljivostjo, vdan Bogu, prenašal težo trpljenja in želel k svojemu Stvarniku.

Na poslednji poti ga spremimo v nedeljo, dne 11. aprila 1943, ob 3 pop. iz hiše žalosti, Jurčkova pot 99, na večno počivališče k Sv. Križu.

Vse prosimo, molite zanj!

Sveta maša zadušnica bo na Rakovniku v četrtek, 15. aprila ob 7 zjutraj.

Ljubljana, Rab, Pančevo, Chicago, dne 9. aprila 1943.

V globoki žalosti:

Barbara, žena

Anton, Franc, sinova — Franka, Pepca, Mici, hčere

Pavla, Angela, snahi — Leopold, zet — Ego, Janko, Merči, Mari, Danica

vnuka in vnukinje, ter ostalo sorodstvo

»Ne bodo radi odplačevali.« pripomni žena.

»O, celo veseli bodo, da bodo dobili nazaj svoj zemljo in svojo živino pod tako ugodnimi pogoji. Sicer pa, ali ni že zdaj Faraon gospodar vsega Egipta in lahko vzame kadar hoče vsakomur njegovo imetje?« vpraša Jožef, ki je imel pred očmi judovsko pojmovanje svojega časa, po katerem je bil vladar neomejen gospodar vsega ozemlja, in lahko razpolaga z njim po svoji mili volji, da na primer vzame prebivalcem vse njihovo imetje in si prilasti vso njihovo zemljo.

»Zakaj se pa nočeš dotakniti duhovniške zemlje? Morda iz obzira do mojega očeta?«

»Ne; marveč zato, ker duhovniki vzdržuje Faraon. Ako jim vzamemo njihovo zemljo, ali jo obremenimo z visokimi davki in pristojbinami, jim moramo dati več podpore. Faraon ne bi nič pridobil z naklado na duhovniško posest.«

Majordom (veliki hišnik) se spoštljivo približa zakoncema.

»Oziride naj te varuje, podkralj! Nek mož bi rad govoril s teboj.« javi.

»Ali je prišel kupit žito? V tem slučaju veš, kam ga napoti.« se glasi odgovor.

»Rad bi osebno s teboj govoril.«

»Vprašaj ga za vzrok.«

Majordom odide.

»Se doma nimam miru!« pripomni Jožef malo srdit. »Ure, ki jih preživim doma, so

tvoje in otrok. Radujem se teh ur in se jim nočem odreči.«

»Preveč se trudiš.« ponovi žena in mu boža temne lase. »Tu in tam opazam že kak srebrn las.«

»Saj se bližam že štiridestim.« ji z nasmehom odgovori.

»Niso leta, marveč prevelik napor, ki napravljva v tvojih laseh srebrne niti.«

»Letal Delo me osrečuje.«

»Ali si zares srečen?« vpraša žena.

»Saj imam tebe in oba sinova. Samo ena stvar mi manjka in me včasih vznemirja. Zelo hrepenim videti svojega očeta in dragega Benjamina, ljubkega mlajšega brata, živo podoba Rahele, moje matere, ki je umrla ob njegovem rojstvu; Benjamina, o katerem sem ti že tolikrat govoril; edinega brata, ki si ni omadeževal rok, ko so prodali bratovsko kri.«

»O, da bi mogla videti tvojega očeta!« vzklila Asenet.

»Upam, da ga bomo v kratkem videli; ako mi pa Bog tega ne nakloni, ga bom gotovo videl v predpeklju.« odgovori Jožef nekoliko utrujen.

Majordom ponovno vstopi.

»Imenuje se Ramuzenti. Pravi, da ti ima nekaj zelo važnega povedati.«

Jožef nevoljno zamahne.

»Pridemle odgovori, ženi pa nadaljuje: »Počakaj malo, draga. Dolžnost nad vse.«

Podla se v vežo, kjer je bila sprejemnica

za obiske, ki niso bili namenjeni družinski pri-srčnosti.

Pred njim stoji še mlad, zelo majhen, zelo suh človeček, z zelo zvitiimi očmi. Ko Jožef vstopi, pade na trebuh po tleh in ko ima roke stegnjene proti vsemogočnemu podkralju, vzkl-kajo njegove ustnice.

»Oziride naj te varuje in Amon Ra naj te blagoslovi.«

»Kaj hočeš?« vpraša Jožef kratko. Bil je podkralj in moral se je vesti, kakor pristoji najvišji upravni oblasti v deželi.

»Prišel sem te opozoriti na veliko nevar-nost, ki ti preti.«

Nasmeh, poln prezira, zaigra na Jožefovih ustnicah.

»Ali potrebuješ morda nagrade?« vpraša.

»Nevarnost je mnogo večja, nego si moreš misliti.« vztraja človeček.

»Govorile mu ukaže podkralj, dasi prav nič ne verjame.«

»Ko sem se včeraj vračal iz okamenelega gozda, kamor sem bil šel po skale, da jih iz-gladim — sem kamnosek in rezbar — sem se hotel podati k studentu, da se odžejam. Pri studentu so bili zbrani osmeri možje, zelo glasovljivega obraza, pravi roparji. Govorili so dvomno med seboj in slišal sem jih reči...«

»Ali so še kar govorili, ko so te videli?« vpraša Jožef porogljivo.

»Niso me videli, jaz pa sem jih videl in slišal njihove razgovore.«